

ΑΠΟΘΗΚΗ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

Ἡ ἐνιαύσιος συνδρομὴ εἶνε μίᾳ ὄθωμ. λίρα διὰ τοὺς ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις, διὰ δὲ τοὺς ἐκτὸς εἰκοσάρια ἀργυρὰ ἕξ, Ἀριθ. 6. Αἱ συνδρομαὶ γίνονται ἐν Βραΐλα παρὰ τῆ συντάκτη Κ. Γ. Σταυρίδη διευθυντῆ τοῦ Ἐμπορικοῦ Λυκείου. Γίνονται δὲ δι' ὅλον ἔτος, καὶ προπληρώ-

νονται κατὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ πρώτου φυλλαδίου. Οἱ πράκτορες τοῦ φυλλαδίου εἰσὶν ὑπεύθυνοι ἐπὶ τῆ μὴ εἰσπράξει τῶν χρημάτων. Πᾶσα ἀπλήρωτος ἐπιστολή, διατριβή, ἐφημερίς κτλ. οὐδαμῶς εἶνε δεκτὴ. Ἐπιστολὴ ἢ διατριβὴ ἀνόνημος εἶνε ἀπαράδεκτος καὶ ἀκαταχώρητος.

Φυλλάδιον Β'. Τόμος Α'. 1 Ἰουνίου.
EN BRAÏΛA 1864.

Ἐκδίδεται κατὰ πᾶσαν πρώτην
τοῦ μηνός.

Τὸ ἐμπόριον ἐπὶ ἀρχαίων Ἑλλήνων.

(Ἐκ τῆς ἱστορ. τ. ἔμπορ. Γ. Α. Ναύτη.)

Ἡ ἐμπορικὴ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶνε ἡ ἱστορία τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης αὐτῆς. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἀνέθετον τὴν εὐκλειαν καὶ τὴν δόξαν εἰς τὸν πλοῦτον, οὐτ' ἐθήρευον διὰ τῶν ἐμπορικῶν κερδῶν τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἐπιδεικτικῆς τρυφῆς τῶν Φοινίκων καὶ Καρχηδονίων. Ἡ πατρις, τὰ ἱερά, ἡ ἐλευθερία, ἡ φιλοσοφία, αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ καλαὶ τέχναι, καὶ τὰ μεγάλα καὶ ἔκλαμπρα ἔργα ὑπῆρξαν τὰ ἀντικείμενα τῆς λατρείας καὶ αὐτῶν τῶν ἐμπόρων Ἑλλήνων.

Ἄλλ' ἡ ἐμπορικὴ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἀξία μεγάλης ἐρεύνης καὶ σπουδῆς διὰ δύο κυρίως λόγους. Πρῶτον διὰ νὰ γνωρίσωμεν ἂν καὶ κατὰ πόσον συνετέλεσε τὸ ἐμπόριον εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς· καὶ δεύτερον διὰ νὰ μάθωμεν ὅποια ὑπῆρξεν ὑπὸ τὴν ἐπίρροισιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἡ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ διεύθυνσις καὶ κατάστασις τοῦ ἐμπορίου. Διὰ τοιαύτας ἐρέυνας, ἀνάγκη νὰ ἴδωμεν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῶν πόλεων αὐτῆς, καὶ νὰ διακρίνωμεν ὅσον δυνατὸν τὸν ἐπίσαστον καὶ τὸν αὐτογενῆ πολιτισμὸν αὐτῆς.

Ἐκ τῆς ἱστορίας φαίνεται ὅτι ἡ κοινωνικὴ ἀποκατάστασις τῶν Αἰγυπτίων καὶ Φοινίκων προηγήθη ἐπὶ αἰῶνας τῆς σταθερᾶς καθιδρύσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι κοινωνιῶν. Ὅτε ἤλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Κέκρωψ, ὁ Δαναός, ὁ Κάδμος ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ Φοινίκης, καὶ τελευταῖον ὁ Πέλωψ τῆς Φρυγίας, δὲν εὗρον οὔτε λαοὺς σταθερῶς καὶ ἰσχυρῶς ἀποκαταστημένους, οὔτε πόλεις συστημένας, καὶ ἐγένοντο κύ-

ριοι καὶ ἡγεμόνες τῶν τόπων. Ταῦτα δὲ συνέβησαν εἰς ἀκριβῶς μὲν ἀορίστους χρόνους, κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ χρονολογικοῦ μαρμάρου τῆς Πάρου, καὶ τὰς ἐξηγήσεις καὶ ἐρμηνείας τῶν ἀρχαιολόγων, ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἔκτου μέχρι τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ.

Ἐν ταύτῃ καὶ ἐν τῇ πρὸ ταύτης ἐποχῇ, λαοὶ διαφόρους ἔχοντες ὀνομασίας, καὶ μάλιστα οἱ Λέλεγες καὶ οἱ Πελασγοὶ, ἀδιαλείπτως ὀπλοφοροῦντες καθὼς οἱ παντελῶς ἀπολίτευτοι καὶ ἀσύντακτοι λαοὶ, διέτρεχον ἐφ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος, εἰς διαρκῆ κατάστασιν πολέμου διακείμενοι, καὶ κακῶς ἀποζῶντες διὰ τῆς ἀρπαγῆς καὶ τῆς βίας. Ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Θρακῆ Βούτη κατέλαβον, λέγει ὁ Διόδωρος, κατὰ πρῶτον οἱ πειραταὶ τὴν νήσον Στρογγύλην τὴν ὕστερον ὀνομασθεῖσαν Νάξον. Οἱ Κᾶρες καὶ οἱ Φοινικες κατέλαβον κατὰ διαφόρους χρόνους τὰς ἀκατοικήτους οὐσας Κυκλάδας νήσους. Ἡ Κρήτη ἐδέχθη τοὺς Πελασγοὺς καὶ τοὺς Φοινίκας καὶ ἄλλους, θεωροῦσα ὡς αὐτόχθονας τοὺς Ἐτεοκρήτας καὶ Κύδωνας, καθὼς ἡ Πελοπόννησος ἔλεγεν ὡς τοιοῦτους τοὺς Κυνουρίους καὶ Ἀρκάδας, καὶ ἡ Ἀττικὴ τοὺς πρώτους τῶν κατοίκων αὐτῆς.

Ἡ κατάληψις τῶν ἀκατοικήτων καὶ ἀδεσπότην τόπων εἶδονατο νὰ γένη εὐεργετικὴ, ἐὰν ἔφερεν εἰρηνικὴν τινα καὶ εὐτακτὸν κατάστασιν κοινωνίας. Ἄλλ' ἡ ληστεία ἐπεκράτει ἐν τῇ ξηρᾷ, καὶ ἡ πειρατεία ἐν τῇ θαλάσῃ διὰ σχεδιῶν καὶ ἀτελεστάτων σκαφῶν ἐνεργούσα. Οὐδεμία πόλις εἶδονατο νὰ ὑπάρξῃ εἰς τὰ παράλια. Οἱ ἄνθρωποι ἐνεθύνοντο μὲ δέρματα ζώων.

ώπλιζοντο με ῥόπαλα καὶ λίθους, ἐτρέφοντο με ἀγρίας ὀπώρας, με ῥίζας καὶ κρέατα, καὶ οὔτε ἐφύτευον, οὔτε ἐκαλλιέργουν. Ἡ δὲ ἀγρία αὕτη κατάστασις προήρχετο ἀπὸ τὴν παντελῆ ἔλλειψιν τῆς γεωργίας, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν χρημάτων, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Θουκυδίδου.

Δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς κατὰ ποίους ποτὲ χρόνους εἰσῆχθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ σίτος, ἡ κριθή, καὶ ἡ ἀμπέλος. Αἱ μυθικαὶ παραδόσεις ἀπέδιδον εἰς τὸν Διόνυσον τὴν πρῶτην καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου, καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς οἰνοποιίας καὶ ζυθοποιίας, εἰς δὲ τὴν Δήμητραν τὸ δώρημα τοῦ σίτου, καὶ εἰς τὸν Τριπτόλεμον τὴν διδασκαλίαν τῆς καλλιέργειας τῶν σιτηρῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἰσχυρίζοντο ὅτι εἰς τὴν Ἀττικὴν εὐρέθησαν κατὰ πρῶτον οἱ καρποὶ οὗτοι, καὶ οἱ Ἕλληνας ἐν γένει παρεδέχοντο ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι μετέδωκαν πρῶτοι εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τὴν ἡμερον τροφήν καὶ τὸ σπέρμα τοῦ σίτου. Παρατηρεῖ ὅμως ὁ Διόδωρος ὅτι ἐξ ἄλλου τόπου εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάσθη Ἐλευσίαν ὁ τόπος, ὅπου κατὰ πρῶτον ἐκαλλιεργήθη ὁ σίτος. Ὁ δὲ Πausanias ἀναφέρει, ὅτι πρῶτον ἐν τῇ Ἐλευσίᾳ ἐσπάρη τὸ ῥάιον ὠνομασθὲν πεδῖον, καὶ πρῶτον ἔφερε τὸν καρπὸν τῆς Δήμητρος, παρ' ἧς ἔλαβε καὶ ὁ ἥρωας Φύταλος τὴν σύκην. Οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ κατὰ τὸν Ἰσοκράτην, καὶ κατὰ τὸν Θουκυδίδην, καὶ κατὰ πολλοὺς ἄλλους ἀρχαίους συγγραφεῖς, προηγῆθησαν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν σύστασιν εὐτάκτου, ὀπωσοῦν, γεωργικῆς καὶ βιομηχανικῆς κοινωνίας, με ὄλον ὅτι ἡ Σικυῶν καὶ τὰ Ἄργος ὑπῆρξαν τὰ ἀρχαιότερα συστηθέντα ἑλληνικὰ κράτη. Εἶναι δὲ ἱστορικῶς βέβαιον ὅτι οἱ ἐλθόντες εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ εἰς τὴν Βοιωτίαν Αἰγύπτιοι καὶ Φοινικες μετὰ τοῦ Κέκροπος καὶ Κάδμου, εἰσῆγαγον διαφόρους διδασκαλίας νόμων, καλλιέργειας τῆς γῆς, τεχνῶν τινῶν καὶ τῶν Φοινικεῶν σπαιγείων τῆς γραφῆς, καὶ Μαντικῆς, καὶ θρησκευτικῆς λατρείας. Ἀπαντες οἱ ἀποικισάντες ξένοι, πιστεύομεν ὅτι προσεπάθησαν νὰ εἰσάξωσι τὴν καλλιέργειαν τῶν σιτηρῶν καὶ τῆς ἀμπέλου, καὶ πρὸς γῆσιν αὐτῶν, καὶ πρὸς παραγωγὴν ἐμπορικῶν προϊόντων, καὶ μάλιστα τοῦ οἴνου, τὸν ὁποῖον ἀνεζήτουν καὶ ἐλάμβανον πανταχόθεν οἱ Φοινικες καὶ Αἰγύπτιοι.

Δὲν ἔρκει ὅμως διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ γεωργικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ βίου ἡ διάδοσις τῶν σπερμάτων καὶ ἡ τῆς καλλιέργειας διδασκαλία. Ὑπῆρχε πρὸ πάντων ἡ ἀνάγκη νόμων καὶ ἰσχύος, δι' ὧν νὰ

ὑποταχθῶσιν οἱ ἀγριόβιοι λαοὶ εἰς τὸν εὐτακτον βίον, καὶ νὰ συστηθῇ διὰ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς προστασίας τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας ἢ ἐξασφάλισης τῶν καρπῶν τῶν κόπων ἐκάστου. Ἄλλ' οἱ ἀποικοὶ, τὴν μὲν ληστείαν καὶ πειρατείαν δὲν κατέπαυσαν, τὴν δὲ γεωργίαν ἐπὶ ὀλίγων παραλίω τόπων ἐδυνήθησαν νὰ εἰσάξωσι. Πολλὰ ἔτη μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Δαναοῦ καὶ τοῦ Ἡέλοπος, ἡ Ἀρκαδία εἶχε λαοὺς παντελῶς ἀνεστίτους, τρεφομένους με ῥίζας καὶ καὶ βαλάνους, ἐξ οὗ ἐλέγοντο κατ' ἐξοχὴν οἱ Ἀρκαδες βαλανοφάγοι.

Ἡ τακτοποίησις τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, καὶ ἡ διάδοσις τῆς εὐταξίας καὶ τῆς δικαιοσύνης ἤρξατο κυρίως ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἡρώων. Εἰς τὴν Κρήτην ἀπονέμεται ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου καὶ τῶν ἄλλων ἱστορικῶν ἡ ἀρχαιότερα καθιδρύσις τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἡ δραστηρία ἐνέργεια πρὸς τὸν σεβασμὸν αὐτῆς.

Ὁ Μίνως, βασιλεὺς τῆς Κρήτης, ἀπ' οὗ ἔκτισεν ἐν αὐτῇ πολλὰς πόλεις, καὶ συνέταξε τὴν διοικήσιν αὐτῶν, κατεσκεύασε στόλον ἐκ τῶν μικρῶν πλοίων τῆς πρωτοπέρου ναυπηγίας τῶν χρόνων ἐκείνων, κατεδίωξε τοὺς πειρατὰς ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἐπὶ τῶν νήσων, καὶ τὰς μὲν θαλασσοπορείας ἐξῆσφάλισε, τὰς δὲ ῥίζας τῆς πειρατείας ἀπέκοψεν, ἀποβαλὼν ἀπὸ τὰς νήσους τοὺς Κῆρας, καὶ διὰ Κρητῶν καταλαβὼν αὐτάς. Ἐπολέμησε δὲ καὶ ἐτιμώρησε τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἀνδρόγεω, καὶ κατὰ τῆς Σικελίας ἐξεστράτευσεν, ἐπιχειρήσας νὰ καταστήσῃ πιστὰς καὶ εὐκόλους τὰς μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ τόπων σχέσεις. Ὁ δὲ Ῥαδάμανθους καὶ ὁ Σαρπηδῶν, ἥρωες Κρητες, μετέβησαν μετὰ πολλῶν Κρητῶν εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἐπεκράτησαν ὡς βασιλεῖς, ὁ μὲν Ῥαδάμανθους ἐπὶ τινῶν νήσων καὶ παραλίω, ὁ δὲ Σαρπηδῶν ἐπὶ τῶν τόπων τῆς Λυκίας, ὅπου ἔκτισε κατὰ πρῶτον τὴν Μίλητον, ὁμώνυμον μιᾶς τῶν ἐν Κρήτῃ πόλεων. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ πρὸς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Μίνως κοινὴ ὑπόληψις τῶν Ἑλλήνων, ὥστε οἱ ποιηταὶ καὶ μυθολογοὶ κατέστησαν αὐτὸν δικαστὴν ἐν τῷ ἄδῃ.

Ὁ Μίνως λοιπὸν καὶ οἱ Κρητες ἐθαλαττοκράτησαν πρὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοσοῦτον ὑπερεῖχον καὶ ἐπέδωκαν πάντοτε εἰς τὴν ναυτικὴν, ὥστε διὰ τοὺς ὑποκρινομένους ἀγνοῖαν τῶν συνήθων καὶ συνηθεσιτέρων ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν ἐλέγετο ἡ εἰρωνικὴ παροιμία, « ὁ Κρῆς ἀγνοεῖ τὴν θάλασσαν ».

Ἄλλ' ὁ Μίνως, κατ' ἓνα αἰῶνα προηγῆθεις τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ἦ ἐν τῷ Π'

αἰῶνι πρὸ Χριστοῦ βασιλεύσας, εὔρε βεβαίως προὔπαρξαντα ἐν τῇ Κρήτῃ τὰ μέσα, δι' ὧν ἐνήργησεν. Ἡ ἱστορία ἀναφέρει τὸν Μίνωα ὡς νομοθέτην καὶ βασιλέα, ἀλλ' ὄχι ἐφευρέτην τεχνῶν. Οἱ ὀνομασθέντες Ἰδαῖοι Δάκτυλοι, ἀναφέρονται ὡς πρῶτοι ἐργασθέντες ἐν τῇ Κρήτῃ, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀπτεραίων, τὸν χαλκὸν καὶ τὸν σίδηρον διὰ τοῦ πυρός, οἱ δὲ ἀπόγονοι αὐτῶν Κούρητες προσέθεσαν τὴν ὀπλοποιίαν, τὴν μελιττουργίαν καὶ τὴν ποιμαντικὴν καὶ ἄλλα. Οὗτοι δὲ ἦσαν προγενέστεροι τοῦ Μίνως. Κούρητες ὑπῆρξαν καὶ εἰς τὴν Σικυῶνα, καὶ εἰς τὴν Εὐβοίαν, καὶ εἰς ἄλλους τόπους, καὶ εἰς τὴν Ῥόδον.

Κτίσας καὶ συνοικίσας πολλὰς πόλεις, καταστήσας ναυτικὴν δύναμιν, καὶ καταστρέψας τὴν πειρατείαν, ἠτοίμασεν ὁ Μίνως τὰ καταλληλότερα μέσα πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου. Ἐπροστάτευσεν δὲ ἐξαίρετως καὶ τὰς τέχνας, καὶ περιεποιήθη ὡς φίλον τοῦ τὸν πολυτέχνην Δαίδαλον, τοῦ ὁποῖου ἡ τεχνικὴ ἐπιτηδειότης τοσοῦτον διεκρίθη, ὥστε ὅλα τὰ δυσκόλου κατεργασίας, καὶ τὰ τεχνικῆς ἀγχινοίας ἔργα ὠνομάζοντο δαιδάλεια ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

Ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῃ καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι, ἄλλοι ἥρωες μετὰ τὸ ῥόπαλον καὶ μετὰ τὸν σίδηρον εἰς τὰς χεῖρας εἰσῆγαγον τὴν εὐταξίαν καὶ ἀσφάλειαν. Ὁ Ἡρακλῆς κατεπολέμησε τοὺς ληστὰς καὶ κατέκοψε τὰ θηρία. Ὁ Θησεὺς ἐμιμήθη τὸν Ἡρακλέα κατὰ τοῦτο καὶ συνώκισε τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων, συναθροίσας τοὺς σποράδην ἐν χωριδίσις κατοικοῦντας. Ὁ δὲ Ἰάσων καὶ οἱ ἄλλοι Ἀργοναῦται ἐξετέλεσαν δύο ἔργα χρησιμώτατα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος, τὸν πλοῦν εἰς τὸν Πόντον μέχρι τοῦ ποταμοῦ Φάσιδος (Ῥιῶν) εἰς τὴν Κολχίδα, καὶ τὴν ἐκ τούτου συμβᾶσαν τιμωρίαν τῶν ξενοκτόνων κατοίκων τῶν τόπων ἐκείνων.

Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀποβρίπτωνται ὡς ψευδεῖς μῦθοι αἱ περὶ τῶν πράξεων τῶν ἡρώων διηγήσεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ καθαρίζωνται ἀπὸ τὸ μυθῶδες καὶ τὸ ἀπίστον, ὡς ὁ Πλούταρχος, ὁ Διόδωρος, ὁ Στράβων καὶ ἄλλοι συμβουλεύουσι. Ἐὰν αἱ ποιηταὶ τῆς μυθολογίας ἐξέθεσαν τὰς πράξεις τῶν ἡρώων τοιαύτας, ὥστε νὰ ἐκπλήξωσι τοὺς πολλοὺς διὰ τὰ αἷτια καὶ διὰ τὸ μεγαλεῖον τῶν ἔργων ἐὰν τὰ ὑπὸ διαφόρων ὁμώνυμων μεγάλων ἀνδρῶν, καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐκτελεσθέντα ἀπεδόθησαν εἰς δόξαν ἐνὰς μόνου ἐκ τούτων ὅμως οὐδεὶς δύναται νὰ ἀπαβάλῃ ὡς ψεῦδη καὶ τὰ ἐκ τῆς φυσικῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μαρτυρούμενα καὶ δικαι-

ολογούμενα ἔργα, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν παραδόσεων διατηρηθέντα εἰς τὴν μνήμην τῶν λαῶν, καὶ ὑπὸ σοβαρῶν συγγραφέων ὡς μὴ ἀνάξια πίστεως ἀναφερόμενα. Πᾶσα νέα τάξις πραγμάτων τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, εἰς ὅλους τοὺς τόπους τῆς οἰκουμένης εἰσῆχθη διὰ τῶν ἔργων μεγάλων ἀνδρῶν ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ ἀμφιβάλλωμεν ὅτι τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ τακτοποιήσαντες τοὺς λαοὺς τῆς ἀρχαιοτάτης Ἑλλάδος, οἵτινες ἀναλόγως τοῦ μεγαλείου τῶν ἐπιχειρήσεων, τῶν κινδύνων καὶ τῶν θυσιῶν αὐτῶν, ἐτιμήθησαν ὡς ἡμίθεοι ἥρωες. Πῶς νὰ ἀποβρίψωμεν τὴν δόξαν τῶν ἔργων τοῦ Θησεῦς, ἐν ᾧ τριάκοντα δύο καὶ ἐπέκεινα ἴσως αἰῶνες διασώζουσιν ἀκέραιον τὸν εἰς δόξαν αὐτοῦ ἀνεγερθέντα ναὸν, μεγαλοσπεπῶς ἰστάμενον εἰς τὰ πρόθυρα τῶν Ἀθηναίων; Πῶς νὰ δυσπιστήσωμεν μετὰ λόγου περὶ τῶν ἔργων ἐνὸς ἢ πλείονων Ἡρακλέων, ἐν ᾧ καὶ οἱ Ἕλληνας καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἱστορικοὶ βεβαιούσιν, ὅτι ἅπαντα τὰ ἀρχαῖα ἔθνη τῆς Εὐρώπης ἐτίμων τὸν Ἕλληνα Ἡρακλέα διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς εὐταξίας καὶ ἀσφαλείας εἰς τοὺς πλείστους τῆς οἰκουμένης τόπους; Ἐὰν οὐδεὶς ἐφαντάσθη νὰ θεωρήσῃ ἀνύπαρκτον τὸν κατὰ τῆς Τρωάδος πόλεμον, διὰ ποῖον ἄρα λόγον δύναται τις νὰ ἐκλάβῃ ὡς καθαρὸν πλάσμα ποιητικῆς φαντασίας τὸν πλοῦν τῶν Ἀργοναυτῶν, τὸν ὁποῖον περὶ τὸν δευτέρου αἰῶνα π. Χ. ἱστορικῶς ἐρραψώδησεν ὁ ἔφορος τῆς Ἀλεξανδρινῆς βιβλιοθήκης Απολλώνιος, οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ Φάσιδος οἰκοῦντες ἐμνημόνευσαν κατὰ παράδοσιν τῶν προγόνων αὐτῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ῥωμαίου αυτοκράτορος Τραϊανοῦ; Ὁ φιλαληθέστατος τῶν ἱστορικῶν Θουκυδίδης, ἀναφέρει τὰ περὶ τοῦ Μίνως, καὶ ὁποῖαν ποτε εὐλογον ἀμφιβολίαν ἐδυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν περὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ;

Ἀπ' οὗ λοιπὸν διὰ τῶν ἔργων τῶν ἡρώων εἰσῆχθη εὐταξία τις, ἀσφάλεια καὶ δικαιοσύνη, ἀνεπτύχθησαν ὀπωσοῦν αἱ μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν λαῶν σχέσεις, καὶ ἡ πρόοδος εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, καὶ μικρὸν ἐμπόριον, ὅπερ διὰ θαλάσσης κατ' ἐξοχὴν ἐγένετο. Οἱ ἄνθρωποι, λέγει ὁ Θουκυδίδης, ἔλαβον θάρρος, ἔκτισαν παραλίαις πόλεις καὶ κατέλαβον τοὺς ἰσθμοὺς χάριν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν συγκοινωνιῶν. Εἰς ὅλας δὲ τὰ παραλίους πόλεις καὶ εἰς τὰς νήσους τῆς Ἑλλάδος κατεσκευάσθησαν πλοῖα χάριν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν συγκοινωνιῶν. Καὶ ταῦτα ἐγένοντο πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Ἡ δὲ εἰσαχθεῖσα εὐταξία καὶ ἀσφάλεια, καὶ τὸ ἐμπόριον, ἐβελτίωσαν τὴν κατὰστα-

σιν τῶν λαῶν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε μετ' ὀλίγα ἔτη γάλην καὶ ἀξιοθαύμαστον διὰ τὴν ἐποχὴν τῆς διακατεστάθησαν οὗτοι ἱκανοὶ νὰ ἐπιχειρήσωσι τὴν μεπόντιον ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Τρωάδος.

(ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙ ΔΑΝΙΑΣ

Ἡ Δανία (Danemark) εἶνε βασιλεῖον τῆς ἀρκτικῆς Εὐρώπης καὶ τὸ μικρότερον τῶν τριῶν Σκανδιναυικῶν κρατῶν (Σουεδία, Νορβηγία, Δανία). Κεῖται ὑπὸ τὴν 53° 22'—57° 45' Β. Πλ. καὶ 5° 45' 10° 14' Α. Μήκ. Αὕτη βρέχεται πανταχόθεν ὑπὸ τῆς θαλάσσης, πλην πρὸς Μεσημβρίαν, ὅπου περιορίζεται ὑπὸ τοῦ Ἀνόβερ καὶ τοῦ Μεκλεμβούργου. ἔχει τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν πρὸς Ἀνατολὰς, τὴν Βορείαν θάλασσαν πρὸς Δυσμὰς ὁ πορθμὸς τοῦ Σούνδ, ὁ Κατεγάτης, καὶ ὁ Σκάγερ-βράχ χωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τῆς Σουεδίας καὶ Νορβηγίας. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀριθμοῦνται 2,000,000. Πρωτεύουσιν ἔχει τὴν Κοπεγχάγην (Copenhagen). Ἐπίσημοι πόλεις αὐτῆς εἰσὶν Ἀλτόνα, Ἐλσενερ, Γλύκσταδ, Σλέσβικ, Ἀαργους, Ἀαλβόργ, Ἀπενραδ, κτλ. Αἱ χῶραι αἱ ἀπαρτίζουσιν τὴν Δανικὴν μοναρχίαν διαιροῦνται εἰς ἰδίως Δανικὰς καὶ εἰς Γερμανικὰς. Αἱ Δανικαὶ χῶραι σύγκεινται 1-ον ἐκ τῆς Κιμβρικῆς χερσονήσου, ὑποδιαιρουμένης εἰς βόρειον Ἰουτλανδίαν καὶ νότιον Ἰουτλανδίαν ἢ δουκάτον Σλέσβικ· δεύτερον, ἐκ τοῦ Δανικοῦ ἀρχιπελάγους, ἐμπεριλαμβάνοντος τὰς νήσους Σέελανδ (Sjælland), Φιονιαν (Fyen), Ἀαλανδ, Φάλστερ, Βόρνχολμ, Μοέν (Moen), Ὄεροε (Oeroe), Ἀλσεν, Φέμερν, κτλ, ταύταις δὲ προσθετέον τὴν Ἰσλανδίαν καὶ τὸ ἀρχιπέλαγος τῶν Φερόων (Feroë). Γερμανικαὶ χῶραι εἰσὶν ἰδίως τὰ δουκάτα Ὀλστεῖν (Holstein) καὶ Λαουενβούργον (Lauenburg), ἅτινα ἀποτελοῦσι μέρος τῆς Γερμανικῆς ὁμοσπονδίας· εἰς τὰς κτήσεις ταύτας προσθετέον καὶ τὰς δανικὰς ἀποικίας, αἱτινὲς εἰσι καταστήματα τινὰ ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Γροενλανδίας (Groenland), ἐμπορικὰ τινὰ καθιδρύματα (comptoirs) ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Γουϊνέας, τὰς νήσους τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ, τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου εἰς τὰς Ἀντίλλας, τὴν πόλιν καὶ τὰ περίχωρα τοῦ Τρανκουεβάρ (Tranquevar) εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας. Αἱ ἐν τῇ Βαλτικῇ δανικαὶ κτήσεις συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Ἀρχιπελάγους τῶν Φερόων διαιροῦνται διοικητικῶς εἰς δύο· τὸ κυρίως βασιλεῖον τῆς Δανίας, καὶ τὰ δουκάτα· τὸ πρῶτον ὑποδιαιρεῖται εἰς 20 νομούς καὶ τὸ δεύτερον εἰς 31.

Ἡ Δανία ἔχει ὀλίγα ὄρη· οἱ διαβρέχοντες αὐτὴν ποταμοὶ δὲν ἔχουσιν ἐπισημότητα· κυριώτεροι μεταξὺ αὐτῶν εἰσὶν ὁ Ἐϊδερ, ὁ Τράβος καὶ ὁ Γουδεν, ἔλη δὲ ἀπαντῶνται ἐν τῇ Ἰουτλανδίᾳ. Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶνε γλυκὺ μὲν ἀλλ' ὑγρὸν· τὸ ἔδαφος εἶνε γόνιμον εἰς νομὰς, τρέφει δὲ πολλὰ καὶ καλὰ βοσκήματα καὶ ἵππους ἰδίως. Καλλιεργεῖται ἐνταῦθα ἐπιτυχῶς τὸ ἔρυθρόδαγον (ρίζαρι), ἡ βρυωνία (χούμελι), καὶ παντοειδῆ σιτηρά. Οἱ κάτοικοι τῆς Δανίας εἰσὶ σχεδὸν πάντες τῆς Γερμανικῆς φυλῆς (Δανοὶ, Ἀλλαμανοὶ, Φρίσονες). Ἡ κυβέρνησις ἦτον συνταγματικὴ, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1660 ἔγεινεν ἀπόλυτος. Ὁ βασιλεὺς, ὡς δοῦξ τοῦ Ὀλστεῖν καὶ Λάουενβουργ εἶνε μέλος τῆς Γερμανικῆς ὁμοσπονδίας. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶνε ἡ τῶν διαμαρτυρουμένων, εἰσὶ δὲ καὶ αἱ ἄλλαι ἀνεκταί. Μετὰ τοὺς διαμαρτυρουμένους οἱ Ἰουδαῖοι ἔχουσι τὸν μεγαλύτερον πληθυσμὸν. Ἡ βιομηχανία τῆς χώρας συνίσταται εἰς ὑφάσματα πρὸς κατασκευὴν ἰστίων (καραβόπανα), ἐριούχα, πορκελάνας, ὄπλα. Τεχνουργοῦσι δὲ ἐν Δανίᾳ καὶ πολλὰ χειρόκτια ἐκ τῶν ἰδίως καλουμένων gants de Souède. Τὸ ἐμπόριον ἀκμάζει πρὸ πολλοῦ. Ἡ παιδεία εἶνε πολὺ διαδεδομένη.

ἹΣΤΟΡΙΑ. Ἡ Δανία κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς ὑπὸ τῶν Ἰούτων ἢ Γότθων, τῶν Κιμβρων, καὶ τῶν Ἀγγλων. Βασιλεῖς ἔσχευ ἐπειτα ἀπογόνους τινὰς τοῦ Ὀδίνου, ἐπικαλουμένους Σκιολδουγγίους· οὗτοι προσέφερον εἰς τὸν Ὀδίνον λατρείαν αἵματος. Ὁ χριστιανισμὸς εἰσῆλθη παρ' αὐτοῖς μόλις ἐν ἔτει 826 ὑπὸ τοῦ Ἀγ. Ἀνσχαίρου (S. Anschaire). Ἀπὸ τῆς Ἡ' ἑκατονταετηρίδος οἱ Δανοὶ ἐδόθησαν εἰς τὴν πειρατείαν, καθὼς καὶ οἱ Νορβεγοὶ, μεθ' ὧν συμπεριλαμβάνουσιν αὐτοὺς ὑπὸ τὸ ὄνομα Νορμανδοὶ Normands ἢ Northmans (ἄνδρες τοῦ Βορρᾶ). Οὗτοι ἐβοήθησαν τοὺς Σάξωνας κατὰ τοῦ Μεγάλου Καρόλου, ἀλλ' ἠναγκάσθησαν ἐπὶ τέλος νὰ ζητήσωσι τὴν εἰρήνην, ἐν ἔτει 803. Αἱ συχναὶ αὐτῶν ἐπιδρομαὶ κατεδήλωσαν τὸ Καρλοβιγγικὸν κράτος, τὴν Γερμανίαν, τὴν Ἰσπανίαν καὶ ἐξαιρέτως τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν ἐπὶ ὅλην ἑκατονταετηρίδα. Δις κατέκτησαν σχεδὸν ἅπασαν τὴν Ἀγγλίαν, πρῶτον

ἐν ἔτει 878, ἐπὶ Ἀλφρέδου, ὅστις εὐθὺς μετ' ὀλίγον ἀνεκτήσατο πάλιν μέρος τῆς χώρας· δεύτερον ἐν ἔτει 1016, κατὰ τὸν θάνατον Ἐδμόνδου τοῦ Σιδηροπλευροῦ (Edmond Côte-de-Fer), καὶ ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Κανούτου. Τὸ δανικὸν κράτος διετηρήθη ἐν Ἀγγλίᾳ μόνον μέχρι τοῦ 1041· ἡ Σκιολδουγγικὴ δυναστεία ἐσβέσθη τῷ 1047, καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῆς τῶν Ἐσθριθιδῶν (Esthriithides). Ἐπὶ τῆς βασιλείας τούτων ἡ Δανία ἐγένετο πρὸς ὀλίγον Γερμανικὸν φέουδον (1152—1162) Ἀνακτήσασα δὲ πάλιν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς κατέκτησε τὴν νῆσον Ῥύγεν (Rugen) (1168) τὴν Σλαβωνίαν (1184—1188), τὴν Πομερανίαν (1210), ἣν ἐντοσοῦτω ἀπώλεσε πάλιν μετ' ὀλίγον, τὴν Ἐσθονίαν (1239), ἣν ὁ Βαλδεμάρ ἐπώλησε τῷ 1347 εἰς τοὺς Τευτονικοὺς Ἰππότας. Ἀφ' οὗ δὲ καὶ ἡ δυναστεία τῶν Ἐσθριθιδῶν ἐσβέσθη τῷ 1375, ἡ διχοχὴ περιήλθεν εἰς ἔριδας μέχρις ὅτου ἡ κηδεμὼν τῆς Δανιμαρκίας, Μαργαρίτα, θυγάτηρ τοῦ Βαλδεμάρ Δ' ἔδωκε τὸ στέμμα εἰς τὸν Ἐρῖκον (Eric) τῆς Πομερανίας (1396). Αὕτη τὸν κατέστησε καὶ βασιλέα τῆς Νορβηγίας τῷ 1389· καὶ πάλιν αὐτὴ τὸν ἔστεψε βασιλέα τῆς Σουεδίας τῷ 1397, διὰ τῆς περιφήμου ἐνώσεως τοῦ Κάλμαρ, ἣτις συνεχώνευσεν τὰ τρία κράτη εἰς ἓν. Ἀλλ' ἡ ἐνωσις αὕτη ὑπῆρξε μόνον ὀνόματι

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΦΕ.

Τὸ καφόδενδρον εἶνε ἀειθαλές, αὐξάνει ταχέως, καὶ ἐξικνεῖται πολλάκις εἰς ὕψος 15 ἕως 25 ποδῶν, ἐπὶ κορμοῦ εὐθέος, οὗ ἡ διάμετρος δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 3 ἢ 4 δακτύλους. Ἡ ρίζα αὐτοῦ εἶνε ἀτρακτοειδῆς, ὁ φλοιὸς λεπτός καὶ καλύπτεται ὑπὸ ὑπολεύκου ἐπιδερμίδος, ἣτις, ξηρανθεῖσα ῥήγνυται πολλαχού. Τὸ ξύλον τοῦ δένδρου τούτου εἶνε ἀρκούντως σκληρόν, οἱ δὲ κατώτεροι κλάδοι του εἰσὶν ἀπλοῖ, καὶ ἐκτείνονται ὀριζοντιώτερον ἢ οἱ ἀνώτεροι. Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ βρῖθουσι φύλλων ἐν παντὶ καιρῷ, ἅτινα ὁμοιάζουσι τὰ τῆς κοινῆς δάφνης, καὶ συνήθως εἰσὶν ὀλίγον μακρότερα καὶ δεξύτερα κατὰ τὰς ἄκρας των· λισσὰ καὶ στιλπνὰ ἄνωθεν, ὡχρὰ κάτωθεν καὶ φερόμενα ὑπὸ βραχυτάτων μίσχων (τσουνί). Ἐκ τῆς μασχάλης τῶν πλείστων φύλλων ἐκφύονται τέσσαρες ἢ πέντε μικροὶ σωροὶ ἀνθέων, μονοπετάλλων, λευκῶν, παρεμφερῶν τῇ ἰσπανικῇ ἰάσμη (ιασουμί), καὶ ἀποπνεόντων, ὡς ἐκείνη, ὀσμὴν ἠδραῖαν καὶ τερπνὴν. Τὰ ἄνθη ταῦτα παρέρχονται ταχέως ἀντικαθιστώμενα ὑπὸ κερασσειδῶν

ἀφ' οὗ δὲ πολλάκις πράγματι διεκόπη, ἐχωρίσθη τέλος διὰ παντὸς τῷ 1523, συνεπεία τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Γουσταύου Βάζα κατὰ Χριστιανοῦ Β'. Ἡ Νορβηγία ἔμεινεν ἐντοσοῦτω ἠνωμένη μετὰ τὴν Δανίαν, ἣτις διετήρησε προσέτι καὶ ἐν μέρος τῆς Σουηδίας, ἣγουν, 5 παραθαλασσίους νομούς τῆς Γοθίας (Gothie). Ἐν ἔτει 1448, μετὰ τὸν θάνατον Χριστοφόρου τῆς Βαυαρίας, ὁ Χριστιανὸς Α' ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Ὀλδεμβουργ, ἐξελέχθη βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Δανῶν, καὶ ἔγεινε γενάρχης τῆς οἰκίας, ἣτις ἐβασίλευε μέχρι τοῦ ἀποθανάτος ἐσχάτως Φριδερίκου. Ἐπὶ τοῦ Χριστιανοῦ Δ', ἡ Δανία ἔλαβεν ἀτυχῆς μέρος εἰς τὸν τριακονταετῆ πόλεμον· ἀπώλεσε τὰς ἐν Γοθία κτήσεις τῆς καὶ τὴν ἐπὶ τῆς Σουεδίας ὑπεροχὴν τῆς. Τῷ 1660, ἐπανάστασις τις τοῦ λαοῦ κατὰ τῶν εὐγενῶν ἔδωκεν εἰς τὸν βασιλέα ἀπόλυτον ἐξουσίαν. Τῷ 1834, ἡ Δανία ἔλαβε παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς σύνταγμα μετὰ τῶν ἐπαρχιακῶν κρατῶν. Συμμαχήσασα μετὰ τῆς Γαλλίας ἐπὶ Ναπολέοντος, ἔπαθε τὰ πάνδεινα ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας, καὶ εἶδε τὴν Κοπεγχάγην βομβοβολουμένην ὑπὸ τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου (1807)· τῷ 1814, ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας ἀπώλεσε διὰ παντὸς τὴν Νορβηγίαν.

τινων καρπῶν, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον στρογγύλων ἢ ὠσειδῶν, σχηματιζομένων ἔξωθεν μὲν ἐξ' ἐνὸς σαρκώδους βολβοῦ ὑποκιτρίνου περικαλύπτοντος δύο μικροὺς κυάμους ἢ κόκκους συγκεκολλημένους κατὰ τὸ πλατύτερον μέρος των, ἕκαστον δὲ τούτων περιτυλιγμένον ἐντὸς ἰδιαίτερας καὶ σκληρᾶς τινος μεμβράνης. Οἱ κόκκοι οὗτοι εἰσὶν ὁ παρὰ πᾶσι γνωστός καφές. Ἐκτὸς του δένδρου τῆς Ἀραβίας ἡ βοτανικοὶ γνωρίζουσιν ἄλλα 18 διάφορα εἶδη ἐν ἐγγύριον ἐν Βουρβῶνι ἐν ἑτερον καλούμενον τοῦ Ἀγ. Δομίγγου· δύο φυσικὰ εἶδη τῆς Γουϊάνης· τέσσαρα φυόμενα ἐν ταῖς νήσοις τῆς νοτίου θαλάσσης, καὶ δέκα ἄλλα ἀνακαλυφθέντα πρὸ τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν κατὰ τὰς Κορδιλλιέρας ὑπὸ τῶν συγγραφέων τῆς Νέας Φλόρας τοῦ Περού.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΦΕ. Τὸ δένδρον τοῦτο εὐδοκιμεῖ ἐν πάσαις ταῖς χώραις ταῖς κειμέναις μεταξὺ τῶν τροπικῶν, ἢ γειτνιαζούσαις εἰς αὐτὸν, ὅσον ἐν τῇ Νήσῳ τῆς Γαλλίας (Ile-de-France) καὶ τῆς

Βουρβώνος· ἐν τῇ Γαλλικῇ καὶ Ὀλλανδικῇ Γουϊάνῃ, ἐν πάσαις ταῖς Ἀντίλλαις, καὶ μάλιστα ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, ἥτις ἀποστέλλει πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης τὸν κάλλιστον πάντων τῶν καφέδων. Αἱ μᾶλλον ἐκτεταμένοι φυτεῖαι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ Γεμεν, κατὰ τὰς τοπαρχίας τοῦ Ἄδεμ καὶ τῆς Μόκας, συνήθως ἐπὶ τοῦ ἡμιπλευροῦ τῶν ὁρέων μεταξὺ, δηλαδή, τοῦ ψύχους τῆς κορυφῆς καὶ τοῦ υπερβάλλοντος καύσωνος τῆς πεδιάδος. Τὰ ἐν ταῖς πεδιάσι καφόδενδρα ἔχρουσι πλησίον τῶν ἑτερον δένδρον, μίαν λεύκαν λ. χ., ὅπως μὴ καταξηραίνωνται προῶρως οἱ καρποὶ ὑπὸ τῶν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν πιπτουσῶν ἐπ' αὐτῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων, ἀλλ' ὑπάρχει ἐν τῷ μεταξὺ καὶ τις ἀνάπαυλα. Αἱ ρίζαι τοῦ καφέ ἀγαπῶσι τὸ ὕδωρ, διὰ τοῦτο οἱ Ἀραβες διοχετεύουσιν εἰς τοὺς λάκκους, οὓς ὀρύσσουν, ἵνα φυτεύουσι τὰ δενδρύλια, τὸ ὕδωρ τῶν πλησίον πηγῶν, οὗ τὴν κυκλοφορίαν διευκολύνουσι διὰ λίθων.

Πολλαπλασιάζουσι τὸ καφόδενδρον σπεύροντες τοὺς κερασοειδεῖς τοῦ λοβούς εἰς φυτώρια ἢ μᾶλλον εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν τόπον, ὅπου μέλλουσι νὰ μείνουν, ἐάν τὸ μέρος ἦνε ὑετώδες. Ἡ καταλληλοτέρα ὥρα τοῦ ἔτους εἶνε ἡ ἰσημερία τοῦ φθινοπώρου διὰ τὴν Μαρτινίκαν, τὸν Ἀγ. Δομίγγον, καὶ δι' ὅλας τὰς ἐντεῦθεν τοῦ Ἰσημερινοῦ κειμένης χώρας ἢ δὲ ἰσημερία τοῦ Μαρτίου διὰ τὴν Νήσον τῆς Γαλλίας καὶ τὴν Βουρβῶνα, αἵτινες κείνται ἐκείθεν τοῦ ἰσημερινοῦ. Ὁ σπείρων εἰς φυτώρια μεταφυτεύει τὰ φυτὰ τοῦ τὸν ἐπόμενον χειμῶνα.

Τὰ καφόδενδρα ὠφελῶνται ποτιζόμενα διὰ διασταλάξεως (par filtration), ἢ ἀρδύσεως (με νερὸ τρεχούμενον). Εἴτε σπείρει τις σπόρον, εἴτε φυτεύει δενδρύλια, δὲν πρέπει ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χωραφίου νὰ καλλιεργῇ ἄλλο τι πλὴν ἀραβοσίτου, πίσων καὶ τῶν παραπλησίων. Αἱ φυτεῖαι ἐξακολουθοῦσι κατ' ἔτος, ἵνα ἀναπληρῶνται ὅσα φθείρουσιν αἱ ἠλιακαὶ ἀκτίνες, οἱ σφοδροὶ ἀνεμοὶ, καὶ αἱ θύελλαι ὅπως δὲ τὰ δένδρα διαφυλάττωνται ἀπὸ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων ἐκκορυφώνονται, ἢ δὲ ἐγχείρησις αὕτη ἴσως δὲν μένει ἀνευ ἀποτελέσματος ὡς πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἰδιαιτήτων τῶν κυάμων τοῦ καφέ. Τὰ καφόδενδρα καρποφοροῦσι μετὰ 4 ἢ 5 ἔτη, καὶ ἐξακολουθοῦσι καρποφοροῦντα ἐπὶ 30 καὶ 40 ἔτη. Τὰ ἤδη γεγηρακότα ἀνανεώνονται διὰ κεντρώματος.

ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΤΟΥ ΚΑΦΕ. Ἐν τῇ Εὐδαίμει Ἀραβίᾳ ἡ κυρία συγκομιδὴ γίνεται κατὰ Μάιον στρώνουσιν ὑπὸ τὸ δένδρον σινδῶνας καὶ σείουσιν αὐ-

τὸ οἱ ὠριμάσαντες λοβοὶ πίπτουσιν ἐπὶ τῶν σινδῶνων, οὓς συλλέγοντες μεταφέρουσιν εἰς τόπον, ἐνθα εἰσὶν ἠπλωμένοι ψίαθοι πεπλεγμένοι ἐκ σχοίνου, ἐφ' ὧν τοὺς ἐκθέτουσιν εἰς τὰς ἠλιακὰς ἀκτίνες, ὅπως ξηρανθῶσι. Ἐπειτα, ὑπὸ τὸ βάρος ξυλίνου ἢ λιθίνου κυλίνδρου συνθλῶσι τὰ περικαλύπτοντα τοὺς κυάμους κελύφη, διαχωρίζουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν σκυβάλων διὰ μέσου μεγάλων κοσκίνων, καὶ τοὺς ἐκθέτουσι πάλιν εἰς τὸν ἥλιον.

Ἐν ἄλλαις καφεφόροις χώραις συλλέγουσι τοὺς κερασοειδεῖς λοβούς μὲ τὰς χεῖρας ὑπάρχουσι δὲ ἐπὶ τούτῳ ἄνθρωποι ἐπιφορτισμένοι τὴν συλλογὴν, ἅμα φθάσωσι εἰς τὸ βαθὺ κόκκινον χρώμα, εἶτα ξηραίνουσιν αὐτοὺς εἰς τὸν ἥλιον ἢ εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἀκολούθως χωρίζουσι τοὺς κυάμους ἀπὸ τῶν σκυβάλων.

Οἱ λοβοὶ δὲν πρέπει νὰ ἀφίνωνται πολὺν χρόνον συσσωρευμένοι ἐπ' ἀλλήλους, διότι δὲν βραδύνει νὰ ἐπέλθῃ ἡ ζύμωσις (ὀξεινισμα), ἢ τις γεννᾷ ἐντὸς αὐτοῦ πτητικόν τι ἔλαιον, ὅπερ τάχιστα εἰσχωρεῖ εἰς τοὺς κυάμους, καὶ μεταδίδει εἰς αὐτοὺς γεῦσιν ὀξεινήν καὶ ὀσμὴν δυσάρεστον. Πανταχοῦ, ὅπου αἱ χώραι ὑπόκεινται εἰς συχνὰς βροχὰς ξηραίνουσι τὸν καφὲν ἐντὸς ἐξεπίτηδες κλιβάνων, οἵτινες δὲν χρειάζεται νὰ ἦνε πολλὰ εὐρύχωροι, διότι ἡ συλλογὴ αὐτοῦ γίνεται κατ' ὀλίγον καὶ βαθμηδόν. Οὕτω προλαμβάνεται ἡ ζύμωσις, καὶ ἡ ξήρανσις γίνεται ταχύτερον καὶ τελειότερον, συνάμα δὲ, μὲ ὀλίγην δαπάνην. Ἡ πρώτη αὕτη ξήρανσις διευκολύνει τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ σαρκόδους μέρους τοῦ λοβοῦ, ἐκτελουμένην δι' ἐπίτηδες μύλων. Ἀφ' οὗ ἤδη ἡ σάρξ ἀφαιρηθῇ, οἱ κύαμοι πλύνονται, ξηραίνονται δευτέραν φοράν, ἔπειτα χωρίζονται ἀπὸ τῶν κελύφων διὰ κοπανίσματος, λικνίζονται, κοσκινίζονται καὶ ἐκθέτονται πάλιν εἰς τὸν ἀέρα, ἢ εἰς τὸν ἥλιον, ἐν ἀνάγκῃ δὲ εἰς τοὺς κλιβάνους, ἵνα ἀποβάλωσιν ὀλοσχερῶς πᾶσαν χλωρότητα. Ὅταν ὁ καφὲς, ἐξεληθὼν τοῦ ἰδιοῦ ἢ τοῦ μύλου, δὲν ἦνε ἐντελῶς ξηρὸς, ἀποκτᾷ ὀσμὴν, ἥτις ἐλαττώνει τὴν τιμὴν του. Οἱ σάκκοι σωρεύονται ἔπειτα ἐπ' ἀλλήλους εἰς τόπον εὐήνεμον, καὶ δίδεται πολλὴ προσοχὴ εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν πάσης ἀναθυμιάσεως, ἥτις ἐνδέχεται νὰ μεταδώσῃ ὀσμὴν τινα ξένην, ἀλλοιώνουσαν τὴν φυσικὴν τοῦ καφέ ἢ τελευταία αὕτη προσύλαξις εἶνε πλέον ἀδύνατος, ὅταν αὐτὸς φορτωθῇ εἰς πλοῖον, ὅπου πολλάκις ταξιδεύει μεταξὺ ἄλλων ἐξωτικῶν προϊόντων ἐχόντων ὀσμὴν τινα.

Ἄν καὶ τὸ καφόδενδρον κατὰγεται ἐκ θερμῶν κλιμάτων, τινὲς ὅμως τῶν φυσικῶν ἐστοχάσθησαν νὰ

τὸ εἰσάξωσιν εἰς τὴν μεσημβρινὴν Εὐρώπην. Ἀρκεῖ τὸ θερμόμετρον νὰ μὴ πίπτῃ κατωτέρω τῶν 10 ἢ 16 βαθμῶν (εἰς 100 β. διηρημ.) καὶ ὁ καφὲς εὐδοκιμεῖ. Ἀπὸ 30 καὶ ἔτι πλειοτέρων ἐτῶν πολλὰ ἀπόπειραι ἐγένοντο ἐν Πίση, καὶ σήμερον ἰκανὸς ἀριθμὸς φυτῶν παράγουσι καρποὺς ἐν τοῖς κήποις τινῶν φυτοκόμων τῆς Ἰταλίας.

ἘΜΠΟΡΙΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΙΑΙ ΤΟΥ ΚΑΦΕ. ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ. Ὁ καφὲς, ὅπως τὸ ἐμπόριον τὸν παραλαμβάνει εἶνε ἀνευ ἐξωφλοίου, ἔχει σχῆμα ὠσειδές, διάφορον ὄγκου, κυρτὸς ἐκ τοῦ ἐνός, ἐπίπεδος ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους καὶ μὲ ἀυλάκιον κατὰ μῆκος τῆς ἐπίπεδου ἐπιφανείας του ἐνίοτε δὲ καὶ βεβασανισμένος καὶ συμπεριεστραμμένος. Τὸ χρώμα του εἶνε ποτὲ μὲν ὑποκίτρινον, ποτὲ δὲ ὑπόφαιον ἢ συστάτικὸν τοῦ ὑψητοῦ εἶνε σκληρὰ, κερατώδης, ἐλαστικὴ, χονδρῶδης. Δυσκόλως ἤθελε τις τὸν μεταβάλλει εἰς κόνιν ἐντὸς ὄλμου, πρὶν ἢ ἤθελε τὸν φρούξῃ.

Τὰ διάφορα εἶδη τοῦ καφέ φέρουσι τὰ ὀνόματα τῶν παραφουσῶν αὐτῶν χωρῶν· κατακρίονται δὲ συνήθως κατὰ ποιότητα ὡς ἑξῆς: Μόκας, Μαρτινίκας λεπτὸς πράσινος, Γουαδαλούπας πρώτη ποιότης, Βουρβῶνος, Καυέννης, Ἀγ. Δομίγγου, Κεϋλὸν καὶ Μαρίας-Γαλάνδας, Ἀβάνας καὶ Σαντ-Υάγου, Πόρτο-Ρίκου, Βραζιλίας, Ἰακῶς, Σουμάτρας, Ἰαμαϊκάς καὶ Μανιλλίας.

Ὁ καφὲς Μαρτινίκας εἶνε λεπτὸς, πράσινος, ἰσοφαρίζει σχεδὸν μὲ τὸν τῆς Μόκας, ἀλλ' ὅμως θεωρεῖται ὡς δευτερεύων αὐτοῦ διὰ τὸ ἀδύνατον ἄρωμα του: Ὁ τοῦ Ἀγ. Δομίγγου εἶνε πάντοτε ὁμοίωμορφος, ἐντοσοῦται ὁ αὐτὸς καφὲς διαφέρει πολλάκις κατὰ τὰς διαφόρους εἰσοδείας· ὅσον λοιπὸν καὶ ἂν περιγράψῃ τις τὰ περὶ τῆς διαγνώσεως τῶν ποικίλων καφέδων, ἐναπολείπεται ἀκόμη πολλὴ, ἵνα ἀναπληρωθῇ διὰ τῆς πολυχρονίου πείρας καὶ λεπτοτάτης αἰσθητικότητος τοῦ ἐμπόρου.

ΚΑΦΕΣ ΜΟΚΑΣ. Οὗτος εἶνε ὁ ἀκριβέστερος καὶ εὐπολητότερος καφὲς· οἱ κύαμοι του συνήθως εἶνε μικροὶ, σχεδὸν στρογγύλοι καὶ πλήρως λεπύρων. Διαφέρουσιν ἀναμεταξὺ τῶν κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὸν ὄγκον, καὶ ἄλλοι μὲν εἶνε πλατεῖς καὶ πεπιεσμένοι, ἄλλοι δὲ μικροὶ καὶ στρογγύλοι, καὶ ἄλλοι συμπεριεστραμμένοι (roulés). Τὰ στρογγύλα σπυρία τοῦ Μόκα εὐρίσκονται μόνον ἐντὸς τοῦ λεπύρου, ὁσάκις τὸ ἕτερον ἀποτυγχάνῃ ἐν τῷ μορφοῦσθαι ἐκ τούτου δὲ προήλθε καὶ τὸ στρογγύλον αὐτῶν σχῆμα. Ὁ καφὲς Μόκας ἔχει χρώμα ὑπόχρον ἢ ὑποπράσινον, ἄρωμα ἐκφραστικόν, γεῦσιν εὐάρεστον καὶ ἐπισθητοτέραν τῆς τῶν ἄλλων καφέδων. Μεταξὺ τῶν σπυρίων εὐρίσκονται τινὰ ἀκόμη ἐντὸς τῶν λεπύρων τῶν, καὶ ἄλλα μαῦρα. Ἐνταῦθα εἶνε καλὸν νὰ σημειώσωμεν ὅτι τὸ παλαιὸν καφόδενδρον ἀντὶ νὰ παραγάγῃ δύο σπυρία παράγει ἓν στρογγύλον. Τὸν στρογγύλον καφὲν πωλοῦσι συχνὰ ἐν Γαλίᾳ ἀντὶ Μόκας.

Ὁ καφὲς Μόκας ἀποστέλλεται εἰς δέματα (balles) καὶ ἡμιδέματα (demii-balles) ἐκ σχοίνου (βούρλων) διαφόρου σχήματος καὶ μεγέθους, ἅτινα περικαλύπτονται μὲ ὑφασμάτα ἐκ φλοιοῦ δένδρου, καὶ περιδέονται μὲ χονδρὰ σχοινία· τὸ βάρος αὐτῶν εἶνε 144 χιλιόγρ. διὰ τὰ δέματα, καὶ 78 διὰ τὰ ἡμιδέματα.

τα. Ὁ καφὲς οὗτος γέμει λιθαρίων καὶ κονιορτοῦ. Ὁ μετακόμιζόμενος κατ' εὐθείαν διὰ θαλάσσης εἶνε καθαρώτερος, οἱ κόκκοι τοῦ εἶναι ὀλιγώτερον ὄριμοι, καὶ τὰ δέματα εἰς καλλιτέραν κατάσταση ἢ τὰ διὰ τῆς Αἰγύπτου διαπεμπόμενα.

ΚΑΦΕΣ ΜΑΡΤΙΝΙΚΑΣ. Εἰς τοῦτον ἀπονέμουσι τὰ δευτερεῖα τοῦ τῆς Μόκας, ἕνεκα τῆς ἀφελούς γεύσεώς του. Οἱ κύαμοι αὐτοῦ εἰσὶν ὀγκωδέστεροι, ἐπιμηκύτεροι τοῦ τῆς Μόκας, στρογγύλοι κατὰ τὰ ἄκρα, χρώματος ἀνοικτοῦ πρασίνου, καὶ ἐνίοτε βαθυτέρου, τηροῦντες σχεδὸν πάντοτε λεπύρον (φλύδα) ὑπόφαιον καὶ ἀργυρόχρον, ὅπερ ἀποσπᾶται διὰ τοῦ φρυγμοῦ. Ἐχει αὐλάκιον ἐπιμηκὲς, ἀρκούντως ἀνοικτὸν, ἐξαιρέτως κατὰ τὸ μέσον τοῦ μήκους του, ἐνίοτε δὲ εἶνε συνεστραμμένος, ἢ ὀσμὴ του εἶνε εὐάρεστος καὶ ἀφελής. Γεῦσιν ἔχει ὑπομυνησκουσαν τὴν τοῦ σίτου. Τίθεται εἰς σακκία ἐκ κανναβοπάνου διαφόρου ὄγκου.

Διακρίνουσι γενικῶς τρία διάφορα εἶδη Μαρτινίκας: τὸ λεπτόν πρασινὸν εἶδος, τὸ λεπτόν ὑπόχρον καὶ τὸ σύνθετος.

ΚΑΦΕΣ ΓΟΥΑΔΕΛΟΥΨΑΣ. Κύαμοι μεγάλοι καὶ ἐπιμηκτεῖς, σύμμετροι, στικτικοί, σπανίως μὲ λεπύρα, χρώματος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πρασίνου καὶ ἀποκλίνοντος εἰς τὸ μολυβδόχρον, πωλεῖται εἰς σακκία ὡς ὁ ἀνωτέρω.

ΚΑΦΕΣ ΒΟΥΡΒΩΝΟΣ. Ὑπάρχει πολλὴ ἀναλογία μεταξὺ τοῦ καφέ τούτου καὶ τοῦ τῆς Μόκας, ἐξ οὗ κατὰγεται. Οἱ κύαμοι τοῦ εἶναι μικροὶ, διαφόρων σχημάτων, οἱ πλείστοι αὐτῶν εἰσὶ στρογγύλοι καὶ χρώματος ὑπόχρου ἢ πρασίνου. Το ἄρωμα του εἶνε μὲν εὐάρεστον ἀλλ' ἀδύνατον. Διακρίνουσι πολλὰ εἶδη καὶ κατὰτάσσουσιν αὐτὰ ὡς ἑξῆς.

Καφὲς βουρβῶνος λεπτὸς πράσινος. Κύαμοι μικροὶ, στρογγύλοι ὀλίγον λεπυρώδης, καὶ ὀλίγον αὐλακωτοί. Ἄρωμα ἥδον καὶ εὐάρεστον χρώμα πρασίνον.

Καφὲς βουρβῶνος λεπτὸς κίτρινος. Οἱ αὐτοὶ χαρακτῆρες, ἀλλὰ χρώμα κίτρινον.

Καφὲς βουρβῶνος συνήθης. Κύαμοι χονδρότεροι, ὀλιγώτερον στρογγύλοι, ἀσύμμετροι, ἄλλοτε μὲν πράσινοι, ἄλλοτε δὲ κίτρινοι. Ἄρωμα ὄχι τόσο εὐάρεστον.

Ἐμβάλλουσιν αὐτὸν εἰς διπλοῦς σακκοὺς ἐκ σχοίνου (βούρλου). Οἱ μεγάλοι σακκοὶ ἔλκουσι 50 χιλιόγραμμα καὶ οἱ μικροὶ 25.

ΚΑΦΕΣ ΑἴΤΙ. Καίτοι ἔχων ὁμοιότητάς τινας πρὸς τὸν τῆς Μαρτινίκας, ὀλίγον ζητεῖται εἶνε χονδρότερος, ἐπιμηκύτερος ἐκεῖνου, καὶ ἰδίως χαρακτηρίζεται ἐκ τῶν δύο εἰς δέξυ ἀποληγόντων ἄκρων του. Οἱ κύαμοι εἰσὶ λίαν ἀσύμμετροι σπανίως λεπυρώδεις, ἐνίοτε μὲ λεπύρον ὑποκίτρινον, ἀλλὰ γενικῶς μὲ ἀνοικτὸν πρασινὸν καὶ πολλακίς ὑπόλευκον χρώμα. Ἡ γεῦσις τοῦ εἶναι ἐνίοτε κλίνει εἰς τὸ ὑπόξιον. Συχνὰ εἶνε πλήρως λιθαρίων, μαῦρων κυάμων καὶ συνεστραμμένων. Ἐμβάλλουσιν εἰς σακκοὺς ἐκ κανναβοπάνου ὡς τὸν τῆς Μαρτινίκας.

ΚΑΦΕΣ ΚΑΥΕΝΝΗΣ. Κύαμοι ἀσύμμετροι, πλατεῖς καὶ πεπιεσμένοι, μὲ λεπύρα ὑπόλευκα. Τὸ χρώμα του εἶνε ἐν γένει πρασινὸν ὑπομέλανον σκοτεινόν. Ἐμβάλλεται εἰς σακκοὺς ἐκ κανναβοπάνου.

ΚΑΦΕΣ ΚΟΥΒΑΣ. Κύαμοι μικροὶ, ἀρκούντως σύμμετροι μεταξὺ τῶν, πολλοὶ πούτων εἰσὶ συνεστραμμένοι διὰ τὰς ἀνωτέρω περὶ τῶν τῆς Μόκας ἐκτεθείσας αἰτίας, καὶ διακρίονται δι' αὐλακίων εἰς δύο ἄνισα μέρη. Ἐν γένει εἰσὶ καθαρώτατοι. Τὸ χρώμα τῶν εἶνε ποτὲ μὲν πράσινον χλωρὸν, ποτὲ δὲ κίτρινον. Ἐμβάλ-

λεται εις σάκκους εκ φλοιού δένδρου.

ΚΑΦΕΣ ΚΕΥΛΑΝΗΣ. Κύαμοι ασύμμετροι. Τινές ωχροί, άλλοι χρώματος βαθέος υποπρασίνου, και ενίοτε μαύρου, με δσμήν και γεύσιν άσθενή.

ΚΑΦΕΣ ΠΟΡΤΟ-ΡΙΚΟΥ. Κύαμοι ικανώς έμοιοι των τής Μαρτινίκας, άλλ' όλίγον συγκεχυρωμένοι, βραχύτεροι και ήττον λεπυρώδεις. Όσμή και γεύσις ήττον εύαρεστοι. Έμβάλλεται εις σάκκους.

ΚΑΦΕΣ ΒΡΑΣΙΛΙΑΣ. Κύαμοι ανομοιομορφοι. Οί μὲν μικρότεροι έχουσι τινα αναλογίαν προς τον τής Μόκας, οί δε μεγαλύτεροι όμοιάζουσι με τον συνήθη τής Βουρβώνος και οί μὲν και οί δε είσι μελανοκτρινότεροι του τής Μόκας. Τα λεπυρά των είσιν όλίγα.

Ο εκ Ρίου (Rio-Janeiro) έχει κυάμους όγκώδεις, όμως μορφους, ουχι τόσο επιμήκεις και δσμης ισχυράς. Έμβάλλεται εις σάκκους.

ΚΑΦΕΣ ΙΑΓΑΣ. Κύαμοι μεγάλοι μολανοκίτρινοι, ενίοτε ωχροί ή υποπρασίνου και με λεπυρά. Έχει πολλήν δσμήν. Περιέχει πολλάκις μέλανας κόκκους και συντετριμμένους, έμβάλλεται εις διπλούς σάκκους διαφόρου δλκής.

ΚΑΦΕΣ ΣΟΥΜΑΤΡΑΣ. Κύαμοι ώσαύτως μεγάλοι και επιμήκεις. λεπυρώδεις, όλίγον πεπλατυσμένοι χρώματος κίτρινου, μελαγχροινού, κοκκινωπού και μέλανος. Έχει πολλήν δσμήν και γεύσιν υπόπικρον. Έμβάλλονται εις σάκκους εκ διπλού ύφασματος, και ενίοτε εις ψιάθους εκ σχοίνου, διαφόρου δλκής.

ΚΑΦΕΣ ΙΑΜΑΪΚΑΣ. Κύαμοι, γενικώς, ικανώς μεγάλοι, άνευ λεπυρών, χρώματος πρασίνου ανοικτού, δσμης εύαρεστου και ικανώς επαισθητής. Έμβάλλεται εις περιδέματα (balles) και σάκκους εκ κανναβοπάνου. Έτερον είδος καφέ παράγεται ενταύθα, έχον χρώμα κίτρινωπόν και μολιβδόχρουν βαθύ. Ηρξαστο δε να πωληται εν Αγγλίᾳ μόλις πρό όλίγων ετών.

ΚΑΦΕΣ ΜΑΝΙΑΙΑΣ. Κύαμοι μετρίου, μεγέθους λεπυρώδεις, χρώματος φαιού αποκλίνοντος εις το πράσινον. Όλίγον γνωστός εις το εμπόριον. Έμβάλλεται εις διπλές ψιάθους σχήματος επιμήκους, και περιδέεται με σχοινία εκ ροτίνου. (α)

Οί χαρκατῆρες ούτοι ποικίλονται άδικάκπως συμβαδίζοντας με τας νέας μεθόδους τής καλλιεργείας. Έν τούτοις δεν υπάρχει βελτίωσις επαισθητή εις την καλήν ποιότητα του καφέ τής Αμερικῆς. Ηθελεν εἶσθαι περιέργος ή έρευνα αν ή υπεροχή του καφέ τής Μόκας οφείλεται εις το κλίμα, αν αυτή εἶνε αποτέλεσμα αποκλειστικόν του εδάφους τής Αραβίας, ή και άμφοτέρων των αιτιών ήνωμένων. Το βέβαιον εἶνε ότι ή φιλοχρηματία του εν Αμερικῇ ευρωπαϊκού άποίκου συντελεῖ μεγάλως εις την εκνόθευσιν του εν ταις Αντίλλαις μεταφυτευθέντος καφέ.

Ουτος όλίγιστα ασχολείται περι την ποιότητα, πᾶσαν δε σπουδην καταβάλλει, όπως αυξήση τον όγκον του κυάμου και επομένως το βάρος του. Οθεν ή συγκομιδή γίνεται πρόωρος, και οί κύαμοι δεν ξηραίνονται δεόντως, ώστε αποβαίνει αδυνατος ή ανάπτυξις του άρώματος. Ο καφές τής Αμερικῆς αναντιρόητως, έχει σκληρότητα ήττονα εἶνε σπογγώδεστερος, και άπορροφᾷ ευκολώτερον τας δσμάς των περικυκλούντων αυτών σωματίων. Ουτως οί καφεγνώσται (les gourmets) αποδεικνύουσι κάλλιστα την γειννάσιν των πραγματών, άτινα οί πλοίαρχοι, ε-

ταν φορτώνουσι καφέν, δεν φροντίζουσι να απομακρύνουσιν. Αναφέρουσι πολλά φορτία, άτινα διετήρησαν την ευωδίαν του κινάμου ή του πεπέρεος κτλ. Και αυτὸ το σάκχρον μεταδίδει εις τον καφέν γεύσιν τινα υπόγλυκον, ήτις δεν εἶνε διόλου εύαρεστος. Διά τούτο, πιθανώς, και ο καφές τής Βουρβώνος έχει δσμήν τείου.

Γενικώς, όταν τις αγοράζει καφέν, πρέπει να εκλέγη τον νέον, τον σκληρόν, τον ξηρόν, τον δυσκόλως συντριβόμενον μεταξυ των δδόντων, τον υγιᾶ, ού οί κύαμοι πρέπει να ώσιν ήχητικοί μετρίου μεγέθους, καθαρώτατοι. άρωματικοί, και άνευ μηδεμιᾶς ξένης δσμης.

ΧΡΗΣΙΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ. Οί

Αραβες ξηραίνουσι τους βολβους, όπως τους μεταχειρίζονται αντι τείου λέγεται ότι και ούτοι γίνονται αντικείμενον έμπορίου. Το ποτόν τούτο εἶνε άρχούτως εύαρεστον και δροσιστικόν και καλεῖται café à la sultane. Το όνομα τούτο μεταχειρίζονται και εν Ευρώπῃ, όπως σημαίνουσι το ελαφρόν άφέψημα των μη πεφρυγμένων κυάμων του καφέ, όπερ, πινόμενον μετ' όλίγου σακχάρου, ισχυροποιεί τον στόμαχον, και επαναφέρει την όρεξιν. Ενίαχού τής Μεσημβρινῆς Ασίας διαλύουσι τους βολβους εντός κάδδων πεπληρωμένων ύδατος, και άφίνουσιν έως ού γείνη ή ζύμωσις (βράσις) το ρευστόν τούτο πίνουσιν αντι οίνου, και δι' άποστάξεως κατασκευάζουσι πνευμά τι λίαν εύαρεστον εις την γεύσιν. Έν ταις Αντίλλαις ουδεμίαν χρῆσιν τούτων ποιούνται.

Ως προς την χρῆσιν των κυάμων, εἶνε τοῖς πᾶσι γνωστόν ότι υποβάλλονται εις φρυγμόν, ότι αλέθονται, όπως μεταβληθώσιν εις κόνιν, και ότι επ' αυτης επεχέεται ζέον ύδωρ, ίνα ληφθῇ το άπόβρεγμα (infusion), όπερ εἶστιν ο συνήθως λεγόμενος καφές. (boisson intellectuelle).

Ο φρυγμός καταστρέφει την ώμότητα του κυάμου, και αποβάλλει τα υδατώδη μέρη του φλοιού του, διευκολύνει την ενέργειαν του μύλου, και αναπτύσσει το σύνολον των ουσιών, όπερ άποτελεῖ το άρωματικόν αυτου (bouquet). Αλλ' ή μεγάλη θερμότης καταστρέφει τα στοιχεῖα εκείνα, άτινα οφείλει τις να διατήρηση εν αυτώ, και αντικαθιστᾷ άλλα πικρά και στυφά, άτινα ουδέν κοινόν έχουσι με την άμβροσίαν εκείνην, ήν ο καφεγνώστης μετά τσαύτης ήδονῆς απολαύει. Ετέρωθεν ή μεγάλη θερμότης αποκορूपτει το άρωματικόν, και διατηρεῖ όλίγην χλωρότητα, ο δε καφές, αν ήθελε τις παρασκευάσει δια των ούτω πεφρυγμένων κυάμων βραύνει τον στόμαχον. Υπάρχει λοιπόν βαθμός τις φρύξεως, οστις δεν δεικνύεται μεν δια περιγραφῆς, άλλ' εύκόλως κατανοεῖται, διδασκώσης

της πείρας. Συνήθως εκ της ευωδίας, ήτις βαλσαμώνει την περιέχουσιν άτμοσφαῖραν, δηλοῦται ο καιρός του να παύση ή ενέργεια του πυρός. Υπελόγησαν ότι ο καλός φρυγμός δεν πρέπει να άφαιρη του βάρους του πλέον των 16 έως 20 τοῖς %. Ουτος πρέπει να γίνηται εντός σιδηρού κυλίνδρου, τα δε πῆλινα άγγεῖα δεν εἶνε κατάλληλα εις τούτο. Τινές σπεύδουσι να σκεπάσωσι τον καφέν με τραπεζομάνδυλον ή με χαρτίον τούτο εἶνε όλως άνάποδον, διότι ούτως ή μεν θερμότης διατηρεῖται, τα δε έλαια εξαλείφονται. Το κάλλιστον πάντων εἶνε να άπλώνηται ο καφές επι μαρμάρου, ή να βάλληται εντός άγγείου πηλίνου λίαν ψυχρού, ίνα κωλύηται όσον τάχιστα ή πτήσις του άρώματος. Ο καφές, προς τούτοις, δεν πρέπει να αλέθηται πρό της τελείας αυτου ψύξεως (να κρουση καλά), διότι συγκολλᾶται μεταξυ των δδόντων του μύλου, και κωλύει την ενέργειαν αυτων. Οταν παρασκευάζεται το άφέψημα του καφέ, πρέπει ώσαύτως να αποφεύγηται ή υπερβάλλουσα θερμότης διότι το πυρ διαλύει το ενυπάρχον ρητινώδες στυφόν και πικρόν στοιχείον προς τούτοις ή μεγάλη ποσότης των σχηματιζόμενων άτμών παρελκύουσι πάντα τα πτητικά μόρια, και διασκεδάζουσι το περιζήτητον άρωμα. Συνειθίζουσι μεν να εγγέσωσι εν τη καφεχύτρα (καφόβρικον) ζέον ύδωρ, άλλ' οί τοῖχοι του άγγείου απορροφώσιν ευθὺς το υπερβάλλον του θερμότητος. Οταν ο καιρός επιτρέπη, αρκεί να εκτελήται ή διαστάλαξις του καφέ βραδέως και έπειτα να θερμαίνηται το διάλυμα κατά την χρείαν. Φαίνεται ότι το μούσκειμα τούτο συνενώνει εν έαυτώ στοιχεῖα λίαν ευχυλα και ήδονικά.

Οπως διατηρηται το άρωματικόν, άνάγκη πᾶσα να φρύγηται και αλέθηται ο καφές όλίγας ώρας πρό της χρήσεως εντοσούτω επειράθησαν να καλύπτωσι τους πεφρυγμένους κυάμους δια μικρού στρώματος σακχάρου, ίνα κωλύωσι την εξατμισιν του άρώματος τούτο φαίνεται παρέχον μεν αγαθόν άποτέλεσμα, άλλ' ή χρῆσις του δεν κατέστη εισέτι κοινή.

Τινές διασταλακται παρασκευάζουσιν άπόβρεγμα, όπερ πωλοῦσιν υπό την όνομασίαν ουσία του Μόκα (essence de moca) ή σκευασία αυτη χρησιμεύει εις τας οδοιπορίας και εις την εξοχήν, άλλὰ δεν έλαβεν άκόμη την πλήρη συγκατάθεσιν των αληθών καφεγνομόνων.

Αι άρμοδιώταται καφεχύτραι είσιν αι πῆλινα: αι εκ λευκοσιδηρου (τενεκέ) διδουσιν εις τον καφέν γευσιν μελάνης, ένεκα μικρού τινος ποσού σιδηρου δια-

λύοντος το στόμμα (α) του καφέ,

Ο καφές ταχύνει την κυκλοφορίαν του αίματος, επισπεύδει την ενέργειαν του στομάχου και την χώνευσιν, εντυπώνει ισχύν επαισθητήν εις τας λειτουργίας του εγκεφάλου, και έρχεται εις επικουρίαν του νοός, αποδιώκων τον ύπνον αποσοβεί το μῖσος και τας φροντίδας, εμπνέει θελκτικῆν ευθυμίαν, προκαλεί τας πνευματώδεις εκφράσεις, επιβοηθεῖ τας φιλικὰς των αισθημάτων ανακοινώσεις, και φαιδρύνει τα ρυτιδωμένα και αυστηρά πρόσωπα. Η ιατρική πορίζεται εξ αυτου αξιολογώτατα άποτέλεσματα, ως ενδυναμωτικού, και ειξεύρομεν ότι οί κατοικούντες την Ανατολήν καταναλίσκουσι μέγα ποσόν, όπως ουδετερώνωσι την αδυναμίαν, εις ήν τους ρίπτει ή χρῆσις του όπιου. Ουτος εἶνε εξαίρετως το αγαπητόν ποτόν των πεπαιδευμένων γυναικῶν και άνδρων άλλ' ή κατάχρησις αυτου δύναται να προξενήση εις τας γυναίκας κλονισμόν των μελών και άλλα νευρικά πάθη. Παραλείποντες τα πολλά, όσα περι αυτου οί παῖδες ιατρῶν είπον και έγραψαν, περιοριζόμεθα να είπωμεν ότι το ποτόν του καφέ δεν εἶνε δηλητήριο βραδύ, ως άλλοτε τινες διετεινοντο διότι γέροντες υπερβάντες το εφηκοστόν έτος της ηλικίας των, χωρίς ποτε να παύσωσι του να τον πίνωσι, δεν άπέθανον, άλλ' έζησαν πολλά έτη άκόμη μετά ταυτα.

Δεν εἶνε ακριβώς γνωστή ή εποχή, καθ' ήν ηρξαντο πρώτον να φρύγωσι τους κυάμους του καφέ, και να παρασκευάζωσιν εξ αυτων άφέψημα, αν και έχομεν το ενδόσιμον να υποθέσωμεν ότι αι ιδιότητες του ποτου τούτου δεν ανεκαλύφθησαν πρό του πρώτου μέρους του ΙΕ' αιώνος διότι οί αρχαίοι συγγραφείς ουδόλως ποιούνται μνεΐαν του συμβάντος τούτου, ουδ' οί νεώτεροι, τουλάχιστον πρό του ΙΕ' αιώνος. Νομίζεται ότι ο Λεονχάρτος Ράουουολφ. (Leonhart Rauwolf), Γερμανός ιατρός, ανέφερε πρώτος κάτι τι περι καφέ εν τινι βιβλίῳ δημοσιευθέντι τῷ 1573. Όσα δε περι του καφέ εν αυτώ αναφέρονται εις πολλά δεν έχουσιν όρθως. Έντελής περιγραφῆ του καφέ εξεδόθη υπό Προσπέρου Αλβίνου (Prosper Albinus), ένδιατρέψαντος εν Αιγύπτῳ ως ιατροῦ του προξένου της Βενετίας, εν τοῖς συγγράμμασι τοῖς επιγραφομένοις De Plantis Aegypti et de Medecina Aegyptiorum, δημοσιευθεῖσιν εν έτει 1591 και 1592.

Τας εξῆς λεπτομερείας έρανιζόμεθα εκ του λεξικου της φυσικῆς ιστορίας του Κ. Τούρ. «Το καφόδενδρον, λέγει ο Ραιυνάλ (Raynal) εν τη φιλοσοφί-

(α) Ουσία τις στυπτική ενυπάρχουσα τῷ φλοιῷ της δρυός.

(α) Rotang, γένος φυτῶν μονοκοτυλιδόνων εκ των φοινικοειδῶν, εἴς τῶν γίνονται διάφορα χρήσιμα πράγματα, οἷον βάρδοι, σχοινία κτλ.

κῆ καὶ πολιτικῆ ἱστορία του, κατάγεται ἀνάκαθεν ἐκ τῆς Ἄνω-Αἰθιοπίας, ὅπου ἦτον γνωστὸν πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων, καὶ ὅπου καλλιεργεῖται εἰσέτι ἐπιτυχῶς Ὁ Κ. Λαγρενέ δὲ Μεζιέρης (Lagrenée de Mézières), εἰς τῶν μᾶλλον περωτισμένων προξένων τῆς Γαλλίας ἐν τῇ Ἰνδικῇ, ἀπέκτησε τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου τούτου, καὶ τὸν μετεχειρίσθη πολλάκις· εὔρε δ' αὐτὸν πολὺ ὀγκωδέστερον, ὀλίγον ἐπιμηκέστερον, ὀλιγώτερον πράσινον, καὶ οὕτω σχεδὸν ἀρωματικόν, ὡς ἐκεῖνον, ὃν ἤρξαντο νὰ συλλέγωσι κατὰ τὴν Ἀραβίαν περὶ τὸ τέλος τοῦ ΙΕ'. αἰῶνος.

Τὴν χρῆσιν τοῦ καφέ μετέδωκαν εἰς τοὺς Εὐρωπαϊοὺς οἱ Ἀνατολικοί. Ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ἡ πρώτη ἀπόπειρα ὀφείλεται εἰς τὴν ἀγρυπνίαν τοῦ ἡγουμένου μοναστηρίου τινός, ὅστις, θέλων νὰ ἀπαλλάξη τοῦ ὕπνου τοὺς νυσταλέους του μοναχοὺς, κατὰ τὰς ἐν νυκτὶ γινομένας ἱεροτελεστίας, τοὺς ἐπότιζε μὲ τὸ ἀφέψημα τοῦ καφέ, ὀδηγηθεὶς εἰς τοῦτο ἐκ τῶν ἀπολεσμάτων, ἅτινα ὁ καρπὸς οὗτος παρήγεν εἰς τοὺς τρώγοντας αὐτὸν τράγους. Ἄλλοι πάλιν διατείνονται ὅτι Μολλᾶς τις ὀνόματι Χαδελέης (Chadely), ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος Ἀραβὶς, ὅστις ἔπιε καφὲν, σκοπῶν νὰ ἀπαλλαγῆ ἁδιαλείπτου νυσταγμοῦ, ὅστις ἐκώλυεν αὐτὸν τοῦ νὰ γρηγορῆ προσηκόντως κατὰ τὰς νυκτερινὰς του προσευχάς. Οἱ Δερβίσοι ἐμιμήθησαν αὐτὸν, καὶ τὸ παράδειγμα τούτων ἐμιμήθησαν ὅλοι οἱ πιστοί. Ἐπειτα παρετήρησαν ὅτι τὸ ποτὸν τοῦτο ἐφαίδρυνε τὸ πνεῦμα, καὶ διασκέδαζε τὸ βᾶρος τοῦ στομάχου· ὅθεν καὶ οἱ μὴ ἔχοντες χρεῖαν νὰ γρηγορῶσι, παρεδέχθησαν οὐ χ' ἔττον τὴν πόσιν αὐτοῦ. Ἀπὸ τῶν παραλίων τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἡ χρῆσις τοῦ καφέ διεδόθη εἰς τὴν Μεδίαν, εἰς τὴν Μέκκαν, καὶ διὰ τῶν προσκυνητῶν, εἰς ἀπάσας τὰς Μωαμεθανικὰς χώρας. Ἀραβικὸν τι χειρόγραφον ὑπάρχον ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Γαλλίας διαλαμβάνει ὅτι ὁ καφὲς, καίτοι καταγόμενος ἐκ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας, οὐδὲν ἔττον διετελεῖ ἐν χρήσει ἐν τε τῇ Ἀφρικῇ καὶ τῇ Περσίᾳ πολὺ πρὸ τῆς ἐποχῆς, καὶ ἦν οἱ Ἀραβες μετεχειρίσθησαν αὐτὸν ὡς ποτὸν. Περὶ τὸ μέσον τοῦ ΙΕ'. αἰῶνος ὁ μουφτῆς τῆς Ἀδὲμ, πόλεως τῆς Ἀραβίας, περιηρούμενος ἐν Περσίᾳ, καὶ ἰδὼν παρὰ τοῖς ἐκεῖ τὴν χρῆσιν τοῦ ποτοῦ τούτου, τὸ διέδωκεν εἰς τοὺς συμπολίτας του. Ἐκ τῆς Ἀδὲμ διεδόθη ἔπειτα εἰς ἀπάσας τὰς εἰς τὸν Μωαμεθανικὸν νόμον ὑποκειμένας χώρας.

Ἐν πολλαῖς πόλεσι τῶν χωρῶν τούτων ἰδρύθησαν δημόσιοι οἶκοι, ὅπου ἐδίδετο ὁ καφὲς. Ἐν Περσίᾳ οἱ οἶκοι οὗτοι ἐγένοντο, ὡς περ παρ' ἡμῖν, ἐντιμὰν

ἄσυλον τῶν ὀκνηρῶν, καὶ τόπος ἀναψυχῆς τῶν ἀσχολουμένων. Οἱ πολιτικοὶ διελέγοντο ἐκεῖ περὶ τῶν νέων τῆς ἡμέρας, οἱ ποιηταὶ ἀπήγγελλον τὰ ἔπη των, καὶ οἱ Μολλᾶδες τοὺς λόγους των. Ἄλλ' ὅμως ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ πρᾶγμα δὲν ἐγένετο τόσον ἡσύχως, ἀλλὰ μόλις ἠνοίγοντο τὰ καφεπωλεῖα, καὶ ὁ κόσμος ἔσπευδεν εἰς αὐτὰ ὡς μαινόμενος. Συνεπεῖα λοιπὸν τῶν παραστάσεων τοῦ μουφτῆ, ἡ κυβέρνησις, ἐπὶ Ἀμουράτου Γ', διέταξε νὰ κλεισθῶσι τὰ δημόσια ταῦτα καταγώγια, καὶ δὲν συνεχώρησε τὴν χρῆσιν τοῦ καφέ, εἰμὶ μόνον ἐντὸς τῶν οἰκιῶν. Ἄλλ' ἡ πεισματώδης ὁρμὴ πρὸς τὸ καφεποτεῖν ἐθριάμβευσε κατὰ τῆς αὐστηρότητος ταύτης· ὅθεν ἐξηκολούθησαν νὰ πίνωσι καὶ δημοσίᾳ καφὲν, καὶ τὰ καφεπωλεῖα ἐπομένως ἐπολλαπλασιάσθησαν. Κατὰ τὸν πόλεμον τῆς Κρήτης, καὶ ἐπὶ τῆς ἀνглиκιότητος τοῦ Μωάμεθ Δ', ὁ μέγας βεζύρης Κοπρολῆς τὰ ἀπηγόρευσε ἐκ δευτέρου· ἀλλὰ καὶ αἱ προφυλάξεις αὗται, ὡς περ καὶ αἱ προηγηθεῖσαι οὐδόλως ἐτέλεσφόρησαν.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ ΙΕ'. αἰῶνος ὁ καφὲς παρήγαγε ταραχὰς ἐν Καίρῳ τῷ 1523, ἢ τῷ 930 τῆς τῶν Ἀράβων ἐγίρας, ὁ Ἀβδαλλάχ, Ἰβραήμ, σείκης τοῦ νόμου, ἐκήρυξε κήρυγμα πάνδημον ἐν τῷ τζαμίῳ Ἀσασανιέ κατὰ τῆς χρήσεως τοῦ αὐτοῦ ποτοῦ· αἱ κεφαλαὶ τότε ἐξήφθησαν, καὶ αἱ ἀντιφρονοῦσαι φατρίαὶ ἤλθον εἰς χεῖρας· ἀλλ' ὁ σείκης Ἐλ-Βελέτ (φρούραρχος τῆς πόλεως), συγκαλέσας πάντας τοὺς πεπαιδευμένους, καὶ ἀκροασθεὶς μετ' ἀνυπομονησίας μακρὰν συζήτησιν αὐτῶν, διέλυσε τὴν συνεδρίασιν χωρὶς νὰ προφέρῃ καὶ λέξιν. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐπανέφερε τὴν ἡσύχίαν· ἡ χρῆσις τοῦ καφέ, λαβοῦσα οὕτω γενικὴν ὑποδοχὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, διαιωνίσθη, μ' ὅλην τὴν δριμύτητα τῶν νόμων καὶ τὴν αὐστηρότητα τῆς θρησκείας, ὁμοθυμαδὸν συνομοσάντων εἰς ἐξόντωσιν αὐτοῦ. Οἱ Τούρκοι ἔχουσιν ἤδη ἴδιον ὑπηρετὴν ἐπὶ τῆς διανομῆς τοῦ καφέ, καλούμενον καφετζῆν, ἐντὸς δὲ τοῦ παλατιοῦ ὑπάρχουσι πολλοὶ τοιοῦτοι, οἵτινες παρασκευάζουσι τὸ εὐάρεστον τοῦτο ποτὸν.

Ὁ καφὲς ἤρξατο νὰ λαμβάνῃ ὑπόληψιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῆς βασιλείας Σουλμάνου τοῦ Μεγάλου, τῷ 1554. Μετὰ ἓνα σχεδὸν αἰῶνα παρεδέχθησαν αὐτὸν ἐν Λονδίῳ καὶ ἐν Παρισίοις· ἀλλ' ἡ εἰς Ἀγγλίαν εἰσαγωγή του ἐπὶ Καρόλου Β' ἐδοκίμασε τὰς αὐτὰς δυσκολίας, ἅς καὶ ἐν Τουρκίᾳ ἐπὶ Ἀμουράτου καὶ Μωάμεθ. Εὐρον, π. χ., ὅτι τὰ καφεπωλεῖα ἐγένοντο κέντρον συνελεύσεων ὑπὲρ τὸ δεῖν πολυπληθῶν, καὶ κατέλυσαν αὐτὰ, ὡς στασιαστικὰ καταγώγια.

Ἐν Γαλλίᾳ προσηνέχθησαν μετὰ πλειοτέρας μετριοπαθείας, διότι τὰ δημόσια ταῦτα καταστήματα συνεστήθησαν καὶ διετηρήθησαν ἐν εἰρήνῃ. Τῷ 1669, ὁ Σουλμάν-Ἀγᾶς, ὅστις διέτριψεν ἐν Παρισίοις ἐν ἔτος, προσήνεγκε καφὲν εἰς πλείστους τῶν Παρισίων, οἵτινες, νοστιμειθέντες τὸ ποτὸν, ἐξηκολούθησαν νὰ τὸ πίνωσι καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Τούρκου· ἡ πρώτη δημοσία αἶθουσα καφεπωλείου ὠκοδομήθη κατὰ τὴν πανήγυριν τοῦ Ἀγ. Γερμανοῦ ὑπὸ τινος Ἀρμενίου τῷ 1672· οὗτος ἀπεκατεστάθη ἔπειτα ἐπὶ τῆς κρηπίδος τῆς Σχολῆς [quai de l'École], ὅπου φαίνεται ἀκόμη καὶ σήμερον ἐργαστήριον τι ἐπὶ τῆς γωνίας τῆς ὁδοῦ νομιματοκοπέου (de la Monnaie). Ἐφοίτων ἰδὲ εἰς τὴν αἶθουσαν ταύτην μόνον οἱ ἱππῶται τῆς Μελίτης καὶ οἱ ξένοι. Ἀναχωρήσας οὗτος ἐκ Παρισίων, ὅπως ἀπέλθῃ εἰς Λονδίον, ἀφῆκεν ἐκεῖ πολλοὺς διαδόχους. Μία κυπελλίς (τζάσκα) καφὲ ἐπωλεῖτο τότε ἀντὶ δύο σολιδίων καὶ 5 δηναρίων. Τέλος, Στεφανὸς τις ἐκ Χαλεπίου ὠκοδόμησε πρῶτος ἐν Παρισίοις αἶθουσαν κεκοσμημένην μὲ κάτοπτρα καὶ μαρμαρίνας τραπέζας. Αὕτη σώζεται ἀκόμη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σαιντ-ἀνδρέ-δες-ἀρκ [Saint André des Ares], ἀντικρῦ τῆς γεφύρας Σαιντ-Μισέλ (Saint-Michel).

Λαὸς φύσει ζωηρὸς καὶ κοῦφος, οἷος ὁ Γαλλικὸς, δὲν ἐδύνατο εἰμὴ νὰ παραδεχθῆ τάχιστα τὴν χρῆσιν ποτοῦ, ἀρμοδίου εἰς τὸ νὰ διατηρῆ τὴν φυσικὴν του εὐθυμίαν. Κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπῆρξεν ἀντικείμενον ἰδιοτροπίας καὶ πολυτελείας, ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ καταστῇ ποτὸν σύνθητες καὶ μάλιστα τῶν πλουσίων. Κατὰ μικρὸν ἡ κλίσις αὕτη διεδόθη, ὡς εἰκός, εἰς ἀπάσας τὰς τάξεις καὶ εἰς ἅπασαν τὴν χώραν. Οἱ κάτοικοι τοῦ Βορῶν τσοσούτον συνείθισαν αὐτὸν, ὥστε καὶ τὸν ἐπροτίμησαν μᾶλλον ἢ τὰ τέως ὑπ' αὐτῶν μεταχειριζόμενα πνευματώδη ποτά των. Τέλος πάντων ἅπασα ἡ εὐρώπη ἐπεδόθη εἰς τὸ πίνειν καφὲν. Ἦτον ἀδύνατον, ἀφ' οὗ ἡ ὄρεξις πρὸς τὸ καφεποτεῖν κατέστη τσοσούτον γενικὴ, νὰ μὴ παρακινήσῃ τοὺς Εὐρωπαϊοὺς εἰς ἀπόκτησιν τοῦ δένδρου, ὅπερ παρήγεν τὸν τσοσούτον πολῦτιμον καρπὸν. Αἱ παραθαλάσσιαι δυνάμεις εἶχον ἀποικίας κειμένας μεταξὺ τῶν τροπικῶν αὐταὶ ἐσκέφθησαν νὰ μεταφέρωσιν τὸ καφὸδένδρον εἰς αὐτάς. Ἐδέησε νὰ στείλωσι νὰ τὸ ζητήσωσιν εἰς αὐτὴν τὴν γενέτειράν του χώραν, τὴν Ἀραβίαν, διότι ἐκ τῆς χώρας ἐκεῖνης ἤρχετο ὁ ἐν τῷ ἔμπορῳ τότε κυκλοφορῶν καφὲς. Οἱ Ὀλλανδοί, ἔθνος τότε εἰς τὰ μάλιστα βιομήχανον καὶ δραστήριον, ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι μετενεγκόντες τὸ δένδρον τοῦτο ἀπὸ

τῆς Μόκκας εἰς Βαταύαν, καὶ ἐκ Βαταύας εἰς Ἀμστελλόδαμον (Amsterdam). Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ΙΗ'. αἰῶνος οἱ ἄρχοντες τῆς τελευταίας ταύτης πόλεως ἐπεμψαν ἐν φυτὸν εἰς τὸν Λουδοβίκον ΙΔ'. Τὸ φυτὸν τοῦτο, ὅπερ ἐπεριποιήθησαν ἐν τῷ βοτανικῷ κήπῳ τῶν Παρισίων, ἐγένετο πατὴρ ἀπάντων τῶν καφὸδένδρων, ὅσα ἔκτοτε μετεφυτεύθησαν εἰς ἀπάσας τὰς ἐν τῇ Ἀμερικῇ Γαλλικᾷ νήσους. Τὸ πρῶτον δένδρον ἐφάνη ἐν Μαρτινίκᾳ· τοῦτο δὲ μετηνέχθη ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Κ-ου de Clieux. Ἐν τῷ διάπλῳ, ὅστις ὑπῆρξε χαλεπὸς καὶ μακροχρόνιος, τὸ πότιμον ὕδωρ ἐξέλιπεν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ τὸ ἔτι ὑπολειπόμενον ὀλίγον διενεμήθη εἰς τοὺς πλέοντας κατὰ ἀναλόγους μερίδας· ἀλλ' ὁ φιλότιμος οὗτος πολίτης συνεμερίσθη τὸ ὕδωρ του μετὰ τοῦ δενδρυλλίου, ὅπερ τῷ εἶχον διαπιστευθῆ, καὶ οὕτω κατόρθωσε νὰ τὸ σώσῃ. Ἀμα ἀφίχθη εἰς Μαρτινίκαν, τὸ ἐφύτευσε εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ κήπου του, ὅπερ ἐνόμισεν ἀρμοδιώτατον εἰς αὐξήσιν καὶ συντήρησίν του, καὶ διετελέσε θεραπείων αὐτὸ μέχρις οὗ ἐκαρποφόρησε. Διένειμεν ἔπειτα τοὺς κόκκους αὐτοῦ εἰς πολλοὺς κατοίκους τῆς νήσου, οἵτινες ἐξέτειναν τὴν καλλιέργειαν αὐτοῦ θαυμασίως. Μετ' ὀλίγα ἔτη, φυτὰ τοῦ καφέ μετηνέχθησαν ἐκ τῆς Μαρτινίκας εἰς τὸν Ἅγιον Δομίγγον, τὴν Γουαδελοῦπαν καὶ τὰς ἄλλας παρακειμένας νήσους.

Περὶ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν ἡ καλλιέργεια τοῦ καφὸδένδρου εἰσῆχθη εἰς τὴν Καυέννην ὑπὸ τινος Γάλλου μετενεγκόντος ἐκ τῆς Ὀλλανδικῆς Γουιάνης κόκκους προσφάτους. Τῷ 1718., ἡ ἐν Παρισίοις ἐδρεύουσα γαλλικὴ ἔταιρία τῶν Ἰνδιῶν, ἐπεμψε φυτὰ Μόκκας εἰς τὴν νήσον Βουρβῶνα, καὶ ἅπαντα τὰ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ καλλιεργούμενα καφὸδένδρα κατάγονται ἐξ ἐκεῖνων. Ἐν τούτοις ὑπάρχει ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ καὶ Ἰθαγενὲς τι εἶδος καφέ· τὸ ἐξῆς τοῦλάχιστον συμβάν, τὸ ἀναφερόμενον ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, τοῦ ἔτους 1715, φαίνεται ὅτι βεβαίωνει τοῦτο. Οἱ κάτοικοι, λέγεται, τῆς νήσου Βουρβῶνος, ἰδόντες ἐπὶ τινος Γαλλικοῦ πλοίου προσελθόντος ἐκ Μόκκας κλάδους καφὸδένδρου βρίθοντας φύλλων καὶ καρπῶν, ἀνεγνώρισαν ἐκ πρώτης ὀψεως ὅτι καὶ εἰς τὰ ὄρη των ὑπῆρχον δένδρα ὅλως παρόμοια μὲ ἐκεῖνα. Ἀπῆλθον λοιπὸν εἰς ἀναζήτησιν αὐτῶν, καὶ εὐρόντες αὐτὰ, ἀπέκοψαν κλάδους, οὓς παραβαλόντες πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ πλοίου ληφθέντας, εὐρον ὁμοίους καὶ ἀπαραλλάκτους κατὰ τε τὰ φύλλα καὶ τοὺς καρποὺς. Μόνον ὁ καφὲς τῆς νήσου εὐρέθη *

δλίγον μακρότερος, λεπτότερος και πρασινότερος του της Αραβίας.

Η χρήση άρα του καφέ εισήχθη εις την Γαλιαν μεταξύ του 1640 και 1660. Το πρώτον καφεπωλείον συνεστήθη εν Μασσαλία τῷ 1671. Ο ΜακΚουλλόχ (Mac-Culloh) διηγείται τά περι της εις Λονδίνον εισαγωγής του καφέ, και τας δυσκολίας, άς εδοκίμασαν οι Ολλανδοί, όπως προμηθευθῶσι τά πρώτα των φυτά, ως εξής:

Το πρώτον, λέγει, κατάστημα, εις δ εδόθη το όνομα καφεπωλείον ηνοιχθη εν Λονδίνω τῷ 1652. Εμπορός τις όνόματι Έδουάρδος (Edward) εμπορευόμενος μετά της Τουρκίας, και κομίσας εκ της Ανατολής σάκκους τινάς καφέ, και συμπαραλαβών εκείθεν υπηρέτην Έλληνα, ειδήμονα της καφεψήσεως, ιδε μετ' όλίγον την οικίαν του πολιορκουμένην υπό πλήθους ανθρώπων, οτινες υπό το πρόσχημα επισκέψεως ήρχοντο να γευθῶσι το καινοφανές τουτο ποτόν. Όπως λοιπόν ευχαριστήση τους φίλους του τουτους, ών ό αριθμός ηύξανεν όσημέραι, και απαλλαχθη συνάμα της καθ' εκάστην ενοχλήσεως, ην τῷ επροξένουν αι φιλικαι αύται επισκέψεις, επέτρεψεν εις τον υπηρέτην του να αποκατασταθη όπου εβούλετο, και ανοίξη καφεπωλείον δια το δημόσιον. Ο Έλλην ουτος λαβών την άδειαν ταύτην, ηνοιξε καφεπωλείον εις αυτό τουτο το μέρος, όπου νυν εινε το καφεπωλείον Βιργινίας (Virginia caffè-house). Το περιφημον καφεπωλείον του Garraway, όπου γίνονται τσαυται πωλήσεις επι δημοπρασίας ητον το πρώτον, όπερ ηνοιξεν μετά την πυρκαϊάν του 1666. Δια προκηρύξεως δημοσιευθείσης

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΑΡΩΝΗΣ.

Προσεκάλεσα μίαν έσπέραν φίλας τινάς παρά την γωνίαν της έστίας, και συνελαλοῦμεν προς αλληλάς με τρόπον άρκούντως ψυχρόν περι του επικρατούντος ψύχους, περι του πνέοντος ανέμου, και, εν ενί λόγω, διελεγόμεθα περι του καιροῦ, ότε η βαρώνη ηλθε να περάση της ώραν της μεθ' ημών εξεπλάγημεν δ' άπασαι δια την κατήφειαν, ητις αντηνακλάτο επι του σεβασμίου προσώπου της.

— Πάσχετε τι, η είσθε καιρίως τεθλιμμένη; ανεκραξάμεν άπασαι όμοθυμαδόν, ενῶ ηγέρθημεν, όπως την προῦπαντήσωμεν.

— Είμαι καταλυπημένη! μάς απεκριθη ευθύς, διότι έμαθον πρότινος την καταστροφήν του γαμβροῦ μιάς

τῷ 1675, Κάρολος ό Β'. επειράθη να κλείση τά καφεπωλεία, δια τον λόγον ότι έγινοντο αυτόθι αι συναθροίσεις των δυσηρεστημένων, οτινες εφεύρισκον και διέδιδον ψεύδη και συκοφαντίας επι τῷ σκοπῷ του να δυσφημίσωσι την κυβέρνησιν του βασιλέως, και διαταράττωσι την ήσυχίαν του έθνους. Οι δώδεκα κριται σκεφθέντες περι της νομιμότητος του μέτρου τουτου, απεφάνθησαν ότι η κατά μικρά ποσά πώλησις του αφεψήματος του καφέ ενδέχεται μεν να ηνε πράξις άθωα· άλλ' επειδή μετεχειρίζοντο αυτήν όπως τρέφωσι την επανάστασιν, διαδίδωσι ψεύδη και συκοφαντώσιν ύψηλά υποκείμενα, εδύνατο να αποβῆ και επιβλαβής εις τε το κράτος και την κοινωνίαν αυτήν, και ότι, επομένως, έπρεπε να μη ύπάρχωσιν.

Οι ηγεμόνες της Αραβίας, όπως ασφαλίσωσιν εις έαυτους το μονοπώλιον του καφέ, απηγόρευσαν επι ποινη θανάτου την εκ της χώρας εξαγωγήν των φυτων του καφοδένδρου, απαγόρευσις, ητις ητον αδύνατον να αθετηθη, διότι το φυτόν τουτο ύπάρχει 20 και 25 λεύγας ενδοτέρω της Μόκας, ητις εινε ό μόνος λιμήν, εις δν τά ευρωπαϊκά πλοία ειχον την άδειαν να καταπλέωσι. Λέγουσι μάάλιστα ότι οι Αραβες προηγον και έτι περαιτέρω τας περι τουτου προφυλάξεις των, διαφθείροντες το γόνιμον των κυάμων δια μικροῦ φρυγμοῦ πριν η παραδῶσιν αυτόν εις το εμπόριον. Εν τουτοις οι Ολλανδοί κατώρθωσαν να προμηθευθῶσιν εκείθεν, είτε φυτά, είτε κόκκους γονίμους, και δι' αυτων κατέστησαν τον καφέν εγχώριον εν τη Βαταυία.

παλαιās φίλης μου, και στοχάζομαι τά βάσανα, όσα η οικογένεια αύτη πρέπει να υποφέρη κατά την στιγμήν ταύτην.

— Α! ανέκραξε μία εξ ημών· ίσως δα περι του Κ. Γ... , του βαλαντουργοῦ θέλετε, κυρία μου, να ειπητε; Αλλ' ητο τῷ όντι τόσοσιν πλούσιος, όσον τον ελεγον;

— Εξη μ' αρκετήν πομπήν, ώστε δέν ητο δυνατόν να μη συλλάβωσι τοιαύτην περι αυτού ιδέαν... επανέλαβεν άλλη.

— Τουτο δέν ητον καθόλου λόγος, ειπε μία τρίτη. Και από λόγον εις λόγον κατήντησαν να άμφισβητώσι περι του αληθοῦς πλούτου.

— Ο αληθής πλούτος εγκειται εν ημίν, ειπεν η βαρώνη, αφού μάς ηκουσεν όλας εν σιωπή.

Τότε ανεβόθησαν άπασαι μετά θαυμασμοῦ και εκπλήξεως.

— Είμποροῦμεν λοιπόν ημείς να κόψωμεν εκατομμύρια; ελεγεν η μία.

— Είνε δυνατόν να εύρωμεν αδάμαντας και μαργαρίτας; ελεγεν η άλλη.

Τέλος, αι άστειότητες αντικαθίστων τους λόγους· άλλ' η βαρώνη, ητις ουδόλως ειχε διάθεσιν ευθυμον, ανέλαβε τον λόγον με σοβαρότητα.

— Ας εξετάσωμεν το πράγμα, Κυρία μου, άς ημεθα δίκαιαι, και άς μάθωμεν να όμολογῶμεν την αληθειαν ημείς, εις τας όποιας τουλάχιστον η ηλικία εδωκε την πείραν του βίου, ότι ό αληθής πλούτος μιάς οικίας εγκειται εις την γυναίκα την διευθύνουσαν την οικίαν ταύτην· οὔτω, λ. χ., μία οικογένεια ενδέχεται να εύρεθη στενοχωρημένη, αν και έχει εκατομμύρια, εν ῶ, άλλως, δύναται να ευπορη, έχουσα μετριωτάτην περιουσίαν, αρκει η διευθύνουσα αύτην να εχη τάξιν και οικονομίαν, τά δύο ταῦτα προσόντα, άτινά εισιν αναγκαία πάντοτε και πανταχού, και επ' αυτού άκόμη του θρόνου. Όπως δέ μία γυνή κατέχη τά προσόντα ταῦτα, χρειάζεται, εν ῶ άκόμη εινε νέα, να συνειθίζη από της πρώτης στιγμής, καθ' ην εισέρχεται εις τον κόσμον, να θεωρη με άδιαφορίαν τους αδάμαντας και τους μαργαρίτας, οτινες βέουσι περι αύτην, διότι ζῶμεν εις εποχήν, καθ' ην εκαστος κάμνει επίδειξιν του πλούτου του, ως αν ει ητον αυτός το μόνον πλεονέκτημα, όπερ έπρεπε να εχη τις εν τῷ κόσμῳ, — και αντί να ζηλεύη τά περιλαμπη έκείνα κοσμήματα, άτινα αι γυναίκες επιδεικνυνται σήμεραν, χρειάζεται να μάθη να θαυμάζη τά αγαθά πλεονεκτήματα εκείνων, αιτινες διακρίνονται δια της ιδίας των άρετης· διότι, εν αύτη δέν δύναται να εχη μαργαρίτας και αδάμαντος, άτινα κέκτηνται αι πρώται, δύναται όμως να αποκτήση άρετάς πολυτιμοτάτας, αιτινες διαλάμπουσι μεταξύ των άλλων· από του θαυμασμοῦ μέχρι της μιμησεως δέν ύπάρχει ειμη εν μόνον βήμα. Οὔτω λοιπόν θέλει δανεισθη παρά της μιάς την αγαθότητα, παρά της άλλης την πραότητα, την χάριν και το έράσμιον παρά της τρίτης, και όταν γείνη οικοδόσποινα, αντί να καταστρέψη τον άνδρα της δια των κενοδόξων της επιθυμιών, τούναντίον θέλει τῷ φέρει την ευτυχίαν, διασπείρουσα περι αυτόν όλα τά ηθικά πλούτη, άτινα ηθελε λάβει παρά των άλλων.

Ενθυμοῦμαι μικρόν τινα και ώραϊον μύθον, όστις θέλει σας δώσει άρκούντως την ιδέαν εκείνου, όπερ θέλω να σας ειπω, εν μοι εδίδετε την άδειαν να σας τον διηγηθῶ, προσέθηκεν αύτη μειδιῶσα.

Εκάστη εξ ημών την παρεκάλεσε θερμῶς να τον διηγηθη, και η αξιόλογος φίλη μας ηρξάτο ωδε πως.

Η ΜΟΙΡΑ ΓΛΑΥΚΗ.

«Εν μιᾷ των ημερών η μοίρα Γλαυκή κατέβη εις την γην έχουσα τον ευγενή σκοπόν του να διανεμη εις όλας τας παρθένους τας κατοικούσας τας διαφόρους χώρας, τους θησαυρούς των χαρίτων της, τους όποιους μεθ' εαυτης έφερε.

«Ο νάνος της Αμάραντος εσάλπισε, και παρευθῆς νέα τις γυνή εξ εκάστου έθνους παρουσιάσθη εις τους πόδας του θρόνου της μοίρας Γλαυκής, όπου, εννοείται, όλαι αύται απέτελεσαν αριθμόν ικανῶς μέγαν.

«Η αγαθή μοίρα, σηκωθείσα και χαιρετίσασα με χάριν τας νέας ταύτας κυρίας, ταίς ειπε με πολλήν καλωσύνην.

«Μέλλω να δώσω ανα εν δῶρον εις εκάστην εξ υμών, και επιθυμῶ ώστε καμία να μη εχη αιτίαν να παραπονηται δι' ό,τι ηθελε λάβει, επειδή δέν εινε εις την εξουσίαν μου να δώσω εις πολλὰς το αυτό πράγμα. Εκτός τουτου, το όμοιόμορφον των δωρεών μου δέν ηθελε τάχα αφαιρέσει όλην των την αξίαν;

«Επειδή ό χρόνος εινε πολύτιμος εις τας μοίρας, και αύται εισιν όλιγόλογοι, η χαριτωμένη Γλαυκή διέκοψεν εδῶ τον λόγον της, και ευθύς ηρξάτο να διανεμη τά δῶρα της, δια τά όποια ουδεμία έμεινε δυσηρεστημένη.

«Εδωκεν εις την νέαν, ητις εξεπροσώπει άπασας τας γυναίκας της Καστιλλίας κόμην τόσοσιν μέλαιναν και τόσοσιν μακράν, ώστε εδύνατο να κάμη με αύτην μίαν μαντίλιαν.

«Εις την Ιταλίδα εδωκεν όφθαλμούς ζωηρούς και λαμπρούς όμοιάζοντας την εκρηξιν του Βεσουβίου.

«Εις την Αγγλίδα, εν βόρειον σέλας, ίνα χρωματίξη τας παρειάς της.

«Εξ την Γερμανίδα, μαργαρώδεις δόντας, οιους ειχε και αύτη η ίδια.

«Εις την Ρωσίδα, ευλυγιστίαν καλάμου και μεγαλοπρέπειαν βασιλίδος, κτλ. κτλ.

«Επειτα ελθούσα εις τας λεπτομερείας, έθηκε το χαρωπόν επι των χειλέων της Νεπολίτιδος, το πνεῦμα

ἐν τῇ κεφαλῇ τῆς Ἰρλανδοῦς τὴν εὐθυβουλίαν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Φλαμάνδης, καὶ ἀφοῦ πλέον δὲν τῇ ἐμεινε ἄλλο τι νὰ δώσῃ, ἐσηκώθη ὅπως πετάξῃ.

«Καὶ ἐγὼ; τῇ εἶπεν ἡ Παρισινή, κρατοῦσα αὐτὴν ἐκ τῶν κυμαινομένων κρασπέδων τοῦ κυανοῦ της χιτῶνος.

«Πῶς! ὑμᾶς εἶπεν, ἡ μοῖρα ἔκλαμβος, σᾶς ἐλησμόνησα, λοιπὸν;

«Ὅπως διόλου, κυρία μου, εἶπεν ἡ Παρισινή, μειδιῶσα.

«Ἐστάθητε, φαίνεται, πολλὰ πλησίον μου, καὶ δι' αὐτὸ δὲν σᾶς ἴδον, ἀναμφιβόλως. Ἄλλὰ τί δύναμαι τώρα νὰ σᾶς κάμω; Ὁ σάκκος τῶν δωρεῶν ἐξηντλήθη, ἐπανέλαβεν ἡ μοῖρα.

«Ἄλλ' ἀντὶ νὰ πετάξῃ, καθὼς εἶχεν ἐξ ἀρχῆς σκοπὸν, ἡ χαριτόβρυτος μοῖρα ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις· ἐπειτα, προσκαλέσασα μὲ νεῦμα ὄλας τὰς δωρηθείσας ὠραίας, ἐλάλησεν οὕτω.

«Πρέπει, κυρία νὰ ἦσθε ἀγαθαί, διότι εἰσθε ὠραῖαι ἀνήκει λοιπὸν εἰς ὑμᾶς νὰ θεραπεύσῃτε τὸ βαρὺ λάθος, εἰς ὃ περιέπεσα κατὰ τὴν διανομὴν τῶν δωρεῶν μου. Ἐλησμόνησα τὴν ἐκ Παρισίων ἀδελφὴν σας ὅθεν, παρακαλῶ ἐκάστη ἐξ ὑμῶν νὰ ἀποσπάσῃ ἐν μέρος τοῦ ὄρου της, καὶ νὰ χάρισῃ αὐτὸ εἰς τὴν ἡμετέραν Παρισινήν... ὑμεῖς μὲν οὕτω θέλετε χάσει ὀλίγον, ἀλλὰ θέλετε, ἀφ' ἑτέρου, κατορθώσει πολύ.

«Καὶ πῶς νὰ παρακούσωσιν εἰς μοῖραν, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Γλαυκὴν; Ὅθεν, μετὰ χάριτος, ἦν ἔχουσι πάντοτε οἱ εὐδαίμονες, αἱ κυρίαὶ αὐταὶ προσήλθον ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην εἰς τὴν Παρισινήν, καὶ ἐν παρόδῳ τῇ ἔρριψαν, ἡ μὲν ἐκ τῆς ὠραίας κόμης της, ἡ δὲ ὀλίγον ἐκ τοῦ ῥοδόχρου τῶν παρειῶν της, ἡ δὲ ἀκτινάς τινος τῆς χρωπότητός της, ἡ δὲ σπινθηράς τινος τοῦ πνευματός της· ἐγένετο δὲ, ὥστε ἡ Παρισινή, ἐνῶ κατ' ἀρχὰς ἦτον ἀπορωτάτη, ἀσημος καὶ λησμονημένη, νὰ εὐρεθῇ ἐν μιᾷ στιγμῇ, διὰ τῆς διανομῆς ταύτης, πολὺ πλουσιωτέρα, καὶ κάλλιον πεπρωκισμένη ἢ ἅπασαι αἱ ἄλλαι της σύντροφοι.

«Ἡ μοῖρα Γλαυκὴ μειδιῶσα ἀνέβη πάλιν εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἡ ὠραιότατη αὐτὴ φαντασία δὲν εἶνε ἡ εἰκὼν τῶν ὄσα ἐγὼ συμβουλεύω εἰς τὴν γυναῖκα, ἵνα ἀποκτώσῃ τὸν ἀληθινὸν πλοῦτον, δηλαδὴ, ἐκείνον, τὸν ὁποῖον φέρει εἰς ἡμᾶς ἡ ἀρετὴ; εἶπε μετὰ μειδιάματος ἡ βαρῶνη, ὅτε ἐτελείωσε τὸν μῦθον της· διότι ὁ πρῶτος πλοῦτος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐγκρατεῖται εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ ζῆν δι' ὀλίγου, δηλαδὴ εἰς τὸ νὰ δύ-

ναταί τις νὰ μὴ δημιουργῇ καθεκάστην νέας ἀνάγκας πολυτελείας καὶ δαπάνης. Ἐάν τις ὑμῶν ἦνε πλοῦσία, ἡ μετριοφροσύνη αὐτὴ σᾶς ἀφίνει πλειότερα χρήματα δι' ἐλεημοσύνας· ἐάν ἦνε μετρίως καταστάσεως σᾶς προφυλάττει τῶν στερήσεων, καὶ δὲν παρέχει αἰτίας εἰς τὸν φθόνον, ὅτις εἶνε πληρῆ ἀισχρὰ τῆς καρδίας.

Πρὸς τούτοις, ὁ πλοῦτος ἄρα καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ κόσμου τούτου εἶνε πάντοτε πράγματα λίαν ἐπίζηλα; ἐξηκολούθησεν ἡ ἐξάριετος αὐτὴ γυνή. Ἐάν τις ἐδύνατο νὰ γνωρίσῃ τὴν θλίψιν, ἣτις πολλάκις κατασπαράζει τὴν ψυχὴν τῶν λαμπρῶν ἐκείνων ἀστέρων, ὧν θαυμάζομεν τὸν ὄλβον, ἐν ᾧ φθονοῦμεν σιωπηλῶς τὴν εὐδαιμονίαν, ἤθελομεν μένει ἐμπληκτοὶ, καὶ ἠθέλομεν τὰς θρηνήσαι εἰλικρινῶς, βλέπουσαι αὐτὰς μειδιῶσας ὑπὸ τὰς πληγὰς τοῦ γυπὸς, ὅστις κατατρώγει τὰ σπλάγγνα των.

Ὅθεν, ἵνα ἀναφέρω ἐν μόνον παράδειγμα πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ λόγου μου, ὑπάρχει ἄρα γυνή εἰς τὸν κόσμον, ἣς τὸ πεπρωμένον ἐφάνη μᾶλλον ἐπιφθονον, ἢ ἡ κυρία Μαιντενῶνος, ἣτις ἐκ τοσοῦτον ταπεινῆς καταγωγῆς ἐφθασεν εἰς τοσοῦτον ὑψηλὴν περιωπὴν; λοιπὸν, ὑπῆρξεν αὐτὴ εὐτυχῆς; ἐκείνη, ἣτις περιδιαβάουσα ἐντὸς τοῦ μαγευτικοῦ παραδείσου τοῦ Μαργλῦ μετὰ τῆς δελφίνης, καὶ βλέπουσα ἐντὸς μαρμαρίνης δεξαμενῆς, ἣς τὸ ὕδωρ ἦτο καὶ τοῦ κρυστάλλου διαυγέστερον, πτωχούς τινος κυπρίνου, (βλαχ. κράπους), οἵτινες ἐφαίνοντο λίαν κατηρεῖς, εἶπε μὲ συγκεκινημένην φωνὴν εἰς τὴν πριγκηπέσσαν.

— Καὶ αὐτὰ εἶνε καθὼς ἐγὼ... ποθοῦσι τὸν βόρβορον των... Αὐτὴ ἡ περίφημος μαρκεσία ἔγραφε ποτε πρὸς τὸν στρατάρχην δὲ Νοάλλιον (Noailles), τὸν παλαιὸν φίλον της, καὶ τοῦτο ὀλίγον ὑστερον τῆς συζεύξεώς της μετὰ Λουδοβίκου ΙΔ', τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, ἣν κέκτηται ἤδη ἡ αὐτοκρατορικὴ βιβλιοθήκη.

»Ἡγόρασα οἰκίσκον εἰς τὰ περίξ τῶν Βερσαλλίων, καὶ συχνὰ πορεύομαι ἐκεῖ, ὅπως ἀναπαυθῶ, διότι μόνον ἐκεῖ εἶμαι εὐτυχῆς· τὸν μετεποίησα εἰς μικρὰν ἔπαυλιν, ἔχω ἐκεῖ μίαν ἀγελάδα, μίαν σκρόφαν, ἕξ χοίρους, ἓν ἀρνίον, τρεῖς ὄρνιθας, τέσσαρας νήσσας ἐντὸς καδδίσκου, ἰδοὺ αἱ παροῦσαι μου ἀληθινὰ ἡδοναί.»

Βλέπετε ὅτι ἡ γυνὴ αὐτὴ, ἡ σχεδὸν καθημένη ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ θρόνου, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὄλοι οἱ θησαυροὶ τῆς Γαλλίας ἦσαν ἀνοιχτοὶ, ἀπέφυγε τὰ μεγαλεῖα, καὶ ἐξεζήτη τὴν ἀσημότητα, ἐνῶ ὄλοι αἱ

γυναῖκες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐφθόνουν αὐτὴν ὡς τελείως εὐδαίμονα.

Ἄλλὰ μὴ πιστεύσῃτε, φίλοι μου, ὅτι θέλω νὰ μιμηθῶ τὴν ἀλώπεκα τοῦ μύθου, εἶπε γελῶσα ἡ βαρῶνη, καὶ λέγω ὅτι πρέπει τις νὰ καταφρονῇ τὴν περιουσίαν, διότι αὐτὴ ἐφάνη αὐστηρὰ πρὸς ἐμὲ ὄχι, βεβαίως, ἀλλὰ θέλω νὰ διδάξω τὰς σημερινὰς νέας κόρας νὰ συλλογίζωνται ὀλιγώτερον αὐτὴν τὴν περιουσίαν, τὴν ὁποίαν αὐταὶ θεωροῦσι καθ' ὑπερβολὴν ὡς τὴν πρωτίστην εὐτυχιάν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐν ᾧ ἡ εὐτυχία αὐτὴ, ἦν αὐταὶ ζηλεύουσι, ἀπαντάται συχνότατα εἰς ταπεινότερας τάξεις τῆς κοινωνίας μᾶλλον, ἢ εἰς τὰς λαμπρὰς ἐκείνας, τὰς ὁποίας ὁ κοινὸς ἄνθρωπος φθονεῖ, χωρὶς νὰ στοχάζεται ὅτι ἡ θύελλα ἐκρίζωνει τὴν ὄρυν, ἣτις ὑψώνει τὴν κεφαλὴν της, καὶ κάμπει μόνον τὴν χλόην τῆς πεδιάδος.

— Ἄλλὰ, φεῦ! δυστυχῶς αἱ νέαι κόραι τὴν σήμερον ἔχουσιν ἄλλας ιδέας, εἶπον καὶ ἐγὼ· διότι

παρευρέθην χθὲς εἰς γάμον γενόμενον χάριν ἀργυρίου, καὶ ἀνεγίνωσκον ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν περιστοιχουσῶν ἡμᾶς νεανίδων, πόσον ἡ θέσις τῆς νύμφης, ἣτις κατέβαινε ἀπὸ λαμπρᾶς ἀρμαμαξίης, ταῖς ἐφάνετο ἐπιφθονος· αὐταὶ οὐδόλως προσεῖχον εἰς τὸν νυμφίον, ὅστις ἦτον γέρον, καὶ ὅστις μοι ἐφαίνετο ἄβρωστος καὶ στρυφνός. Ὅλίγαι τινὲς γυναῖκες τῆς ἡλικίας μου μόναι, ἠσθανόμεθα ἐν ἡμῖν αἰσθήματα, ἅτινα ἔσφυγον τὴν καρδίαν μας.

— Διότι ὑμεῖς μόναι εἶχετε τὴν πείραν τοῦ βίου, ἐπέλαβεν μετὰ βαθέος στεναγμοῦ ἡ βαρῶνη, καὶ διωρᾶτε διὰ μέσου τῶν κυμάτων τῶν δαντελλῶν, αἵτινες ἐσκέπαζον τὴν νύμφην, τοὺς ῥύακας τῶν δακρύων, ἅτινα ἐμελλον νὰ ἀποτίσωσιν ἐκεῖνα τὰ πλούτη, τὰ ὁποῖα ὄλα τὰ περὶ ὑμᾶς ἄφρονα κοράσια ἐθαύμαζον καὶ ἐφθόνουν.

Κομητέσσα δὲ Βασσανδέιλ.

Ὡ νά! κροτοῦν τὰ τύμπανα,
Ἡ σάλπιγξ μὲ φωνάζει,
Θὰ τρέξ' ὅπου τὸ χρέος μου
Τώρα μὲ προσκαλεῖ·
Μὴ κλαίης! τὴν καρδίαν μου
Τὸ δάκρυ σου σπάράζει,
Θὰ φύγω, δός μοι, φίλη μου,
Τὸ ὑστατον φιλή!

Ὡ! στάσου, στάσου, ἦρω μου,
Δὲν φεύγεις, δὲν σ' ἀφίνω,
Τὰ τύμπανα δὲν ἤχησαν,
Δὲν ἦλθεν ὁ καιρὸς...
Νὰ σ' ἴδω ἐτι ἄρες με!
Τὸν θάνατον προκρίνω...
Μὴ φύγῃς! ὦ! μὴ φαίνεσαι,
Μὴ φαίνεσαι σκληρῶς!

Ἦχουὺν πάλιν αἱ σάλπιγγες,
Μὲ κράζει ἡ πατρίς μου,
Νὰ σπεύσω εἰς τὸν πόλεμον
Ἀνδρείος μαχητής.
Ἐλθὲ, ἐλθὲ πλησίον μου,
Ὡ φίλη τῆς ζωῆς μου,
Ἀναχωρῶ! μὲ δάκρυα
Νὰ μείνω μὴ ζητῆς!

Ἐλθὲ εἰς τὴν ἀγκάλην μου,
Καὶ δός μοι τελευταῖον
Τὸν ἀσπασμὸν κ' ὑγίαινε,
Ὡ φίλη τρυφερά...

Εἰς τῆς πατρίδος τὸν βωμόν
Ἡ ὦρα ἦλθε πλέον
Νὰ προσφερθῶ!... ὑγίαινε!...
Στιγμῇ, στιγμῇ σκληρῶ!

Ἐγίαινε! ὑγίαινε!...
Ἐν μέσῳ ζάλης, κρότων,
Τὴν φίλην σου τὴν δύστηνον
Ὅλιγον ἐνθυμοῦ!
Ὡ! τὰς ἡμέρας ἐνθυμοῦ
Τῶν νέων μας ἐρώτων,
Καθ' ἃς μακρὰν ἐζήσαμεν,
Ὅδύνης, στεναγμοῦ!...

Δὲν κλαίω!... εἰς τὸν πόλεμον
Σὲ περιμένουν φίλοι,
Ἐκεῖ θὰ σ' ἴδῃ θάνατος
Ἡ νίκη θαυμαστή.
Ὡ! νίκη ναί! χαρμόσυτος,
Μὲ μειδιῶντα χεῖλην,
Θὰ σὲ προσμέν' ἡ φίλη σου
Εἰς σὲ πάντα πιστή!...

Εὐθύμως εἰς τὸν κίνδυνον
Τρέχω, πατρίς φιλάτη,
Πλὴν τώρα φεῦ! τὸ ἦμισυ
Τοῦ βίου μὲ στερεῖς!...

Ἐγίαινε! ὑγίαινε!
Ἡ τύχη τὸ προστάττει...
Ὡ ἦρω μου, ὑγίαινε,
Τὸ θέλει ἡ πατρίς!

Ἀνοκλής....

ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Περίφημός τις τοκογλύφος, ὅστις, ἔβλεπε καθ' ἐκάστην ἐλαττούμενα τὰ κέρδη του, ἐπορεύθη πρὸς τινὰ διάσημον ἱεροκήρυκα, ἵνα τὸν παρακαλέσῃ νὰ κηρύξῃ μετὰ σφοδρότητος κατὰ τῆς τοκογλυφίας. Οὗτος ὑπολαβὼν αὐτὸν μετανοήσαντα, τῷ ἐλάλησε μὲ τόνον πνευματικὸν καὶ ἱεροπρεπῆ· ἃ τέκνον μου, πόσον ἀγάλλεται ἡ ψυχὴ μου διότι βλέπω φῶς φανεραὸ ὅτι ἡ θεία χάρις ἐπεφοίτησε καὶ ἐνεργεῖ εἰς τὴν καρδίαν σας. Δὲν μ' ἐνοήσατε, τῷ ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ τοκογλύφος. Σᾶς κάμνω τὴν παράκλησιν ταύτην, διότι ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὸ δέον οἱ τοκογλύφοι ἐν τῇ πόλει, ὥστε κατήντησα νὰ μὴ κερδαίνω τίποτε

πλέον· ἐὰν ἐδύνασθε νὰ τοὺς διορθώσητε διὰ τῶν κηρυγμάτων σας, ὅλος ὁ κόσμος θὰ ἤρχετο εἰς ἐμέ.

Ἄλλος τοκογλύφος ἔπνεε τὰ λοιθία. Ὁ πνευματικὸς του τὸν παρήνει ὅσον ἐδύνατο, καὶ ὅπως αἱ παραινήσεις του ὡς παθητικώτεροι, τῷ ἐδείκνυεν ἕνα ἐσταυρωμένον. Ὁ ψυχορραγῶν τὸν θεωρεῖ ἀτενῶς. Ὁ πνευματικὸς ὑπολαβὼν αὐτὸν κατανυχθέντα, τῷ προσφέρει τὸν ἐσταυρωμένον, ὅστις ἦτον ἐξ ἀργύρου. Ὁ πάσχων τὸν σταθμίζει εἰς τὴν χεῖρα καὶ τὸν ἀποδίδει, λέγων· «Κύριε, δὲν δύναμαι νὰ δανείσω πολὺ πρᾶγμα μὲ τόσον μικρᾶς ἀξίας ἐνέχυρον.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Κανόνες περὶ γλυκυσμάτων ἐν γένει.

Ἀπαιτεῖται σκεῦος ἐκ χαλκοῦ μὴ κασσιτερωμένου (τὰ κεράμεια καὶ φαγεντινά εἰσιν ἀκατάλληλα, ἅτε δυνάμενα νὰ καύσωσι τὸ ἐν αὐτοῖς σάκχαρον, ἢ νὰ μεταδώσωσι εἰς αὐτὸ κακὴν γεῦσιν). Ὁ μὴ ἔχων τὸ ἐπὶ τούτῳ λεκανοειδὲς λεβήτιον (καζανάκι τοῦ γλυκοῦ) δύναται νὰ μεταχειρίζεται καὶ ἄλλο οἰονόηποτε χαλκοῦν ἀγγεῖον, ἀφοῦ ὅμως πρῶτον τὸ καθαρίσῃ ἐπιμελῶς ἔσθθεν τε καὶ ἔξωθεν. Τὸ πῦρ ἔστω ἐκ ξύλων μᾶλλον δ' ἐξ ἀνθράκων, ἀλλὰ σύντονον καὶ δραστικόν. Μηδέποτε τὸ γλύκυσμα νὰ μείνῃ ἐντὸς τοῦ λεβητίου πολλὴν ὥραν, ἀλλ' εὐθὺς ἅμα βράσῃ καὶ ἦνε ἔτοιμον, νὰ ἐκκενώνηται εἰς ἐξεπίτηδες ἀγγεῖα κεράμεια ἐσμαλτωμένα πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ τάχιστα ἀναπτυσσομένου ἰοῦ.

Ἐνόσω τὸ σακχαρῶδες διάλυμα εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ πυρὸς, εἶνε ἀνάγκη νὰ μένῃ τις παρ' αὐτῷ, πρῶτον, ὅπως διὰ τοῦ ἐξαφριστηρίου ἀφαιρῇ ἐπιμελῶς τὸν ἐκάστοτε ἀναβαίνοντα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἀφρόν, καὶ δεύτερον, ὅπως ἀνακυκᾷ αὐτὸ διὰ τοῦ ἐξαφριστηρίου, καὶ ἵνα μὴ κολλήσῃ εἰς τὸν πυθμένα, καὶ ἵνα ἐμποδισθῇ ἡ ὑπερχειλίσις.

Ἀφοῦ τὸ γλύκυσμα βράσῃ ὅσον πρέπει, χύνεται εὐθὺς εἰς τὰ εἰς φύλαξιν αὐτοῦ ἐπιτήδεια ἀγγεῖα, ἅτινα γεμίζονται μέχρι τοῦ χείλους, διότι τὰ γλυκύσματα, ψυχρανθέντα, ὑποβιάζονται.

Τὰ γλυκύσματα εἴτε ἐνεκα ὑγρασίας, εἴτε διὰ τὸ λίαν ῥοῶδες καὶ ὑδατῶδες αὐτῶν πάσχουσιν ὑπὸ

εὐρωτιάσεως (μούχλας)· αὕτη θεραπεύεται, ἀφ' οὗ τὸ ἀγγεῖον καλυφθῇ μὲ νέον κάλυμμα ἐκ χαρτίου διαβεβρεγμένου ἐντὸς δυνατοῦ οἰνοπνεύματος, καὶ τεθῆ ἔπειτα εἰς ξηρὸν τόπον.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εὐρωτιάσεως συνειθίζουσιν, ἀφ' οὗ πληρώσωσι τὸ ἀγγεῖον εἰς ἀπόστασιν δύο δακτύλων ἀπὸ τοῦ χείλους, τὸ ὑπόλοιπον νὰ ἀναπληρώσωσι διὰ τοῦ αὐτοῦ μὲν γλυκύσματος, ἀλλὰ πηκτοτέρου, ἢτοι μᾶλλον δεμένου.

Τὸ γλύκυσμα ἅμα ἀρχίξῃ νὰ βράξῃ ἐντὸς τοῦ ἀγγείου του, ἀπαιτεῖ νὰ διορθωθῇ διὰ τοῦ πυρὸς, ἢτοι νὰ βρασθῇ καὶ δεύτερον, ἵνα διαλυθῶσι τὰ ἀναπτυσσόμενα ὀξεᾶ.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΩΤΑ. Ἀφαίρεσον ἐπιτηδεῖως τὸν φλοιὸν καὶ πᾶσαν τὴν μεταξὺ φλοιοῦ καὶ σαρκὸς βαμβακώθη οὐσίαν τοῦ πορτογαλλίου διαχώρισον αὐτὸ εἰς τὰ φυσικὰ τμήματά του, χωρὶς ὅμως αὐτὰ νὰ διαβραγῶσι· διατέρασον νῆμα εἰς ἐκεῖνο τὸ ἄκρον τοῦ κέντρου, ὅπου ὑπάρχουσιν ἴνες στερεαί, καὶ δέσον αὐτὴν εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματίξῃ δακτύλιον, ἐξ οὗ νὰ κρεμᾶται. Ποίησον ἀγκυτροειδεῖς κρεμαστήρας ἐκ σύρματος σιδήρου παρεμφερεῖς τῷ **S.** ἔψησον τὸ σάκχαρον μέχρι κρυσταλλώσεως· λάβε τὰ τμήματα ἐν μετὰ τὸ ἄλλο δι' ἐνὸς τῶν κρεμαστήρων, ἐμβαλε εἰς τὸ ζέον σάκχαρον, καὶ εἶτα κρέμασον ὅσον τάχιστα εἰς ῥαβδίον. Ἀπαιτεῖται ταχυχειρία περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, ἵνα μὴ τὸ σάκχαρον ὑπερβῇ τὸν βαθμὸν τῆς ἀναγκαίας κρυσταλλώσεως.